

Mesačník pre Kremnicu a blízke okolie

Kremnické noviny

3. máj 2006

XV. ročník

www.kremnica.sk

Zdarma

Deň matiek

Slnéčné jarné dni nám prinášajú významný deň, ktorý je naplnený láskou, úctou, vďačnosťou. Deň, ktorý je venovaný všetkým ženám, ktoré pocítili dar materstva – Deň matiek.

Prvé objatie, ktoré sme dostali bolo práve od matky, ona nám vkladala do úst prvé slová, posmeľovala naše prvé kroky, s jej pomocou sme prvýkrát vkročili do školy života. Ona sa stala jeho pevným pilierom. Dáva nám istotu, zohrieva teplo domova. Jej láska, úprimný úsmev, pohľadania no i pokarhanie nás vychovávali, pripravovali na cestu životom. Chránila nás a vždy sa bude snažiť nás chrániť pred bolesťami, prežíva s nami ťažké chvíle, teší sa z našich šťastných okamihov.

Deň matiek je dňom, kedy môžeme spoločne prejať svoju vďačnosť všetkým matkám, preto urobme tento deň výnimočným. Potešme svoje matky i matky našich detí objatím, kvietkom či malým darčekom, oceňme ich výnimočnosť. Dôležité je však to, aby sme im svoju lásku a pozornosť prejavovali a rozdávali každý deň, tak ako nám ju od detstva dávali a prejavovali ony.

Milé mamičky, ku Dňu matiek Vám chcem zaželať veľa radostí zo svojich detí, ktorým rozdáвате svoju lásku a vediete ich životom. Nech ich úspech, radosť, spokojnosť sú i Vašou radosťou a odmenou.

Ing. Miroslav Nárožný
primátor mesta

Foto: MsÚ

O tebe písať...

O tebe písať, mama moja,
je ťažšie ako o inom.
Veď to, čo bolo medzi nami,
nepotrebuje veľa slov.

Aj keď tvoj odchod stále bolí,
nekričí zo stien prázdnota.
Tvoj obraz zostal rozvešaný
po stenách môjho života.

Vídam ťa na ňom ešte mladú
pred krížom kľáčať v tichej pokore
i potom s tvárou plnou vrások
vnúčatá vítať u nás na dvore.

Bol život čudne pospíetany,
no plný tvojej lásky vrúcnnej.
Ja dodnes cítim nežný dotyk
a teplo ruky žehnajúcej.

A tak sa neraz pýtam, mama,
či dobré je, čo konám práve,
keď prídu chvíle neistoty
a ťarcha skúšky nečakanej.

Len zostať blízko tvojho prahu!
Rozdávať, čo som dostala!
Veď tak si ma to, mama moja,
priučala už od mala.

Alžbeta Vítková

LISTUJEME V ČÍSLE...

- Kompostovanie
- Nové verejné WC
- Zelený odpad
- Super víkend
- Voľby do NR SR
- Stolný tenis - výsledky
- Máj v múzeu
- Polícia informuje

V MÁJOVOM ČÍSLE NÁJDETE NASLEDOVNÉ PRÍLOHY:

- dvojstranu venovanú Dňu matiek s príspevkami z literárnej súťaže ZPOZ pod názvom „Moja mamka je tá naj...“
- Klubové listy z činnosti Klubu dôchodcov
- Zlatý projekt Kremnica

Centrum voľného času Cvrček oznamuje, že tohtoročné oslavy MDD sa uskutočnia

1. JÚNA 2006 (ŠTVRTOK)

V ZECHENTEROVEJ ZÁHRADE.

Pozývame všetky deti i rodičov na program, ktorý dôstojne oslávi sviatok detí.

Podrobnejšiu pozvánku nájdete vo vývesných skrinkách v meste a na školských nástenkách.

Mgr. Alfréd Haško, riaditeľ CVČ Cvrček

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA,

pozývame Vás na
riadne zasadnutie Mestského
zastupiteľstva v Kremnici,
ktoré sa uskutoční

dňa 11. mája 2006 o 15.00 h
v radnej sieni
Mestského domu v Kremnici.

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO V KREMNICI ZASADALO 6. APRÍLA 2006

schválilo:

■ „Súpis pamätihodností mesta Kremnica, 2. časť“;

■ záverečný účet Mestského bytového podniku v Kremnici za rok 2005 v zmysle výroku audítora a stanoviska hlavného kontrolóra; vysporiadanie straty z hlavnej činnosti vo výške 1.173 tis. Sk voči fondu reprodukcie Mestského bytového podniku – účet 916; stratu z vedľajšej činnosti vo výške 1.061 tis. Sk uhradiť v priebehu dvoch nasledujúcich účtovných období z čistého zisku vedľajšej činnosti;

■ záverečný účet Informačného centra mesta Kremnica za rok 2005 v zmysle stanoviska hlavného kontrolóra a vysporiadanie zisku z vedľajšej činnosti vo výške 48 tis. Sk prevodom do Rezervného fondu organizácie;

■ podnikateľskú činnosť Mestského bytového podniku v Kremnici v rozsahu:

1. správa bytových domov, bytov, nebytových priestorov a iných nehnuteľností
2. vodoinštalatérsvo
3. kurenárstvo
4. zámočníctvo
5. zväračské práce
6. plynoinštalatérsvo
7. montáž, oprava a údržba vyhradených elektrických zariadení
8. mechanické čistenie odpadových potrubí
9. zemné, búračské a výkopové práce
10. maliarske a natieračské práce
11. murárske práce
12. nákladná cestná doprava vozidlami do celkovej hmotnosti 3,5 t vrátane prípojného vozidla
13. rozmnožovacie a kopírovacie služby
14. kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) v rozsahu voľných živností
15. kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živností (veľkoobchod) v rozsahu voľných živností

■ prenájom pozemku parc. č. KN-E 1524/17 – TTP s výmerou 715 899 m² (t.j. 71,5899 ha) v lokalite Kalvária, katastrálne územie Kremnica, Jozefovi Holečkovi, SHR, Kremnické Bane č. 30, na dobu neurčitú, za nájomné vo výške 7.850,- Sk/ročne. V prípade, že nájomca nebude prenajatý pozemok aktívne užívať, prenajímateľ má právo okamžite odstúpiť od nájomnej zmluvy;

■ prenájom pozemku časť parc. č. KN-C 862/1 s výmerou 152 m² v katastrálnom území Kremnica a stavby býv. kotolne bez súp. č., postavenej na uvedenom pozemku, nezapisanej v katastri nehnuteľností, za účelom výstavby garáží, spoločnosti Lukromtel, s. r. o., Dolná 51/25, Kremnica, IČO 36057258, na dobu určitú, od 01. 05. 2006 do doby vydania stavebného povolenia, najviac však do doby 30. 04. 2008, za nájomné vo výške 3,- Sk/m², t.j. ročné nájomné celkom 456,- Sk. Na základe pred-

loženia stavebného povolenia na garáže a geometrického plánu, ktorý nechá nájomca vyhotoviť na svoje náklady, odpredá prenajímateľ nájomcovi pozemok za kúpnu cenu dohodou vo výške 200,- Sk/m² a stavbu bývalej kotolne bez súp. č. za kúpnu cenu dohodou vo výške 1,- Sk. Podmienkou je, aby nájomca uhradil všetky náklady spojené s prekládkou teplovodného potrubia, ktoré prechádza cez priestory kotolne a všetky náklady spojené s prevodom nehnuteľností;

1. zámer majetkovoprávneho usporiadania pozemkov k domom súp. č. 272, 1059 a 273 na ulici ČSA v Kremnici s tým, že Mesto Kremnica objedná vyhotovenie geometrického plánu na zameranie pozemkov na svoje náklady, ktoré následne započíta v príslušnom podiele kupujúcim do kúpnej ceny;

2. a) odpredaj pozemku časť parc. č. KN-E 2253 s výmerou cca 230 m² v katastrálnom území Kremnica, Michalovi Morvajovi, Štúrova 679/7, Kremnica, za kúpnu cenu dohodou vo výške 30,- Sk/m², za podmienky úhrady pomernej časti nákladov na vyhotovenie geometrického plánu a všetkých nákladov spojených s prevodom nehnuteľností

b) odpredaj pozemku časť parc. č. KN-E 2253 s výmerou cca 220 m² v katastrálnom území Kremnica, Milanovi Michalkovi, ČSA 202/39, Kremnica, za kúpnu cenu dohodou vo výške 30,- Sk/m², za podmienky úhrady pomernej časti nákladov na vyhotovenie geometrického plánu a všetkých nákladov spojených s prevodom nehnuteľností;

■ vyraďenie prebytočného a neupotrebitelného dlhodobého hmotného investičného majetku, dlhodobého drobného hmotného majetku a hnutelného majetku vedeného v operatívnej evidencii podľa návrhov v inventúre k 31. 10. 2005;

■ nájom priestorov pre potreby Mesta Kremnica od vlastníka-prenajímateľa Mestské lesy Kremnica, s. r. o., Zechenterova 347/2, Kremnica:

- jedna kancelárska miestnosť na 1. poschodí budovy súp. č. 347 s plochou 10 m²

- garáž súp. č. 984 s plochou 20 m² v katastrálnom území Kremnica, a to od 01. 01. 2006 na dobu neurčitú, s výpovednou lehotou 3 mesiace, na účel umiestnenia Oddelenia mestskej zelene Mestského úradu v Kremnici, za nájomné vo výške 10.000,- Sk/ročne vrátane nákladov na dodávku tepla, elektrickej energie a vody;

1. V zmysle § 4, ods. 3, písm. j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 31 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov Územný plán aglomerácie Banská Bystrica – Zmeny a doplnky XII. etapa, lokalita č.147, Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica

– Králiky, Územný plán sídelného útvaru Kremnica Zmeny a doplnky, Komplexné stredisko cestovného ruchu Skalka;

2. Všeobecne záväzné nariadenie mesta Kremnica č. 2/2006 k schválenému Územnému plánu aglomerácie Banská Bystrica Zmeny a doplnky XII. etapa, lokalita č.147, Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky, Územný plán sídelného útvaru Kremnica Zmeny a doplnky, Komplexné stredisko cestovného ruchu Skalka; MsZ – uložilo v zmysle § 6 a 11 odst. 4 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona zabezpečiť uloženie – archiváciu čístopisu Všeobecne záväzného nariadenia mesta Banská Bystrica k schválenému Územnému plánu aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky XII. etapa, lokalita č.147, Centrum rekreácie a cestovného ruchu Banská Bystrica – Králiky, Územný plán sídelného útvaru Kremnica Zmeny a doplnky, Komplexné stredisko cestovného ruchu Skalka a Všeobecného záväzného nariadenia č. 2/2006 na Meste Kremnica;

zobralo na vedomie:

■ informáciu, že v stanovenom termíne do 31. 3. 2006 bola predložená jedna žiadosť na odkúpenie domu súp. č. 446/97 v Bystrickej ulici v Kremnici;

Vladimír Düreš, Tajovského 549/26, Žiar nad Hronom, ponúknutá cena 500.000,- Sk;

MsZ - s c h v á l i l o odpredaj domu súp. č. 446/97 v Bystrickej ulici v Kremnici, pozemku KN-C parc. č. 624, zastavané plochy a nádvorie, s výmerou 679 m², pozemku KN-C parc. č. 625, záhrady s výmerou 113 m² a pozemku KN-C parc. č. 626, záhrady s výmerou 622 m² pre Vladimíra Düreša, Tajovského 549/26, 965 01 Žiar nad Hronom, za kúpnu cenu 500.000,- Sk;

■ plnenie rozpočtu Mesta Kremnica za rok 2005 k 31. 12. 2005;

■ správu o hospodárení a nakladaní s majetkom Mesta Kremnica za rok 2005;

■ správu audítora o overení ročnej účtovnej uzávierky Mesta Kremnica za rok 2005 a stanovisko hlavného kontrolóra mesta k záverečnému účtu Mesta Kremnica za rok 2005; MsZ – súhlasilo s celoročným hospodárením Mesta Kremnica za rok 2005 bez výhrad;

■ správu o plnení rozpočtu Mestského bytového podniku Kremnica k 31. 12. 2005;

■ správu o hospodárení a nakladaní s majetkom mesta v správe Mestského bytového podniku Kremnica za rok 2005;

■ správu o plnení rozpočtu Informačného centra k 31. 12. 2005;

■ správu o hospodárení a nakladaní s majetkom mesta v správe Informačného centra mesta Kremnica za rok 2005;

■ správu o činnosti Mestského bytového podniku Kremnica za 1. štvrtrok 2006;

■ správu o činnosti Informačného centra mesta Kremnica za 1. štvrťrok 2006;

■ informáciu o podaných oznámeniach údajov prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia v k.ú. Kremnica k 15. 2. 2006;

■ správu o stave vojnových hrobov a hroboch významných osobností, ktorí majú identifikovateľný hrob v mestskom cintoríne;

MsZ – s c h v á l i l o, aby Mesto Kremnica prebralo starostlivosť o hrobové miesta, o ktoré sa už nikto z príbuzných nestará za podmienky, že ich príbuzní už nežijú, alebo sa v Kremnici dlhodobo nezdržiavajú a aby Mesto Kremnica počnúc rokom 2006 uhrádzalo poplatok za hrobové miesta významných osobností a padlých obyvateľov mesta v Slovenskom národnom povstaní uvedených v Súpise pamätihodností mesta Kremnica v 1. a 2. časti, ktorí majú identifikovateľný hrob v mestskom cintoríne za podmienky, že ich príbuzní už nežijú, alebo sa dlhodobo nezdržiavajú v Kremnici;

MsZ – p o v e r i l o Ing. Miroslava Nárožného,

ho, primátora mesta, rokovať s organizáciami v meste Kremnica o možnostiach a podmienkach prevzatia starostlivosti o hrobové miesta uzatvorením zmluvy medzi Mestom Kremnica a organizáciou Dušana Reitera, Pohrebništvo - Kvetinárstvo T.B.S. Kremnica, oznamovať Mestu Kremnica hrobové miesta významných osobností a padlých obyvateľov mesta v Slovenskom národnom povstaní, ktorým hrozí zánik z dôvodu neuhádzania poplatku za hrobové miesta;

■ správu o činnosti primátora mesta Kremnica za obdobie od 8. 3. 2006 do 31. 3. 2006, ktorú predložil Ing. Miroslav Nárožný, primátor mesta Kremnica;

■ správu o činnosti Mestského úradu v Kremnici za 1. štvrťrok 2006, ktorú predložil Ing. Zoltán Beczányi, zástupca primátora;

■ vzdanie sa Ing. Jaroslava Valenta z funkcie zástupcu Mesta Kremnica vo Valnom zhromaždení spoločnosti Skalky, s.r.o.;

neschválilo:

■ odpredaj poľnohospodárskych pozemkov

parc. č. KN-E 728/1 – orná pôda s výmerou 2 294 m², parc. č. KN-E 728/2 – TTP s výmerou 76 967 m², parc. č. KN-E 729 – orná pôda s výmerou 5 306 m², parc. č. KN-E 791 – TTP s výmerou 5 085 m², parc. č. KN-E 792/1 – orná pôda s výmerou 433 m², parc. č. KN-E 792/2 – orná pôda s výmerou 1 362 m², parc. č. KN-E 793 – TTP s výmerou 429 m² a parc. č. KN-E 449/5 – ostatná plocha s výmerou 2 313 m², t.j. výmera pozemkov celkom 94 189 m², v katastrálnom území Kremnické Bane, Jánovi Svítokovi, Tajovského 539/26, Žiar nad Hronom;

■ odpredaj pozemku časť parc. č. KN-C 363/1 s výmerou cca 800 m² v katastrálnom území Horná Ves Rudolfovi Rašmanovi – Autodoprava, Veternicka 109/1, Kremnica.

Mestské zastupiteľstvo schválilo zmeny a doplnenia kúpnych a nájomných zmlúv so spoločnosťou Coimex Invest, a.s., Banská Bystrica. Pretože texty uznesení sú veľmi rozsiahle, ich úplne znenie môžete nájsť vo vývesných skrinkách mesta a na internetovej stránke mesta www.kremnica.sk.

L. Ďurčová

Vol'by do Národnej rady Slovenskej republiky

Primátor mesta Kremnica podľa § 10 zákona SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky

u t v á r a

na odovzdávanie hlasovacích lístkov a sčítanie hlasov pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky konané dňa 17. júna 2006 v meste Kremnica

5 volebných okrskov a určuje nasledovné volebné miestnosti:

Okrskok č.1:

pre voličov bývajúcich v uliciach: Zámocké námestie, Zlatá ulica, Továrenská ulica, Langsfeldova ulica, Štúrova ulica, Rumunskej armády, Kutnohorská ulica, Banská cesta, Nová dolina, Ul. J. Horvátha (čísla domov 860, 861, 862, 863, 871, 872, 878, 887, 888, 892, 893, 894, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 912, 913, 916, 917, 918, 919, 920 a 922), Revolta

volebná miestnosť - Hasičská zbrojnica, zasadačka, Ul. Langsfeldova č. 698/13

Okrskok č. 2:

pre voličov bývajúcich v uliciach: Ul. Sama Chalupku, Ul. ČSA, Zechenterova ulica (čísla domov 327, 328, 329, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 349, 350, 352, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374 a 1179)

volebná miestnosť - Mestské kultúrne stredisko, prízemie vpravo, Ul. P. Križku č. 391/6

Okrskok č. 3:

pre voličov bývajúcich v uliciach: Štefánikovo námestie, Námestie SNP, Angyalova ulica, Bystrická ulica, Partizánska dolina, Ul.P. Križku, Ul. J. Kollára,

volebná miestnosť - Mestský úrad, radná sieň, Štefánikovo námestie č. 1/1

Okrskok č. 4:

pre voličov bývajúcich v uliciach: Matunáková ulica, Dolná ulica (čísla domov 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 1362, 47, 48, 49, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93 a 96), Ul. J. Horvátha (čísla domov 902, 903, 904, 905, 924, 954, 955, 956 a 957)

volebná miestnosť - Mestské kultúrne stredisko, prízemie vľavo, Ul. P. Križku č. 391/6

Okrskok č. 5:

pre voličov bývajúcich v uliciach: Veternicka ulica, Dolná ulica (čísla domov 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 62, 63, 65, 66, 100, 102 a 108), Zechenterova ulica (čísla domov 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359 a 360) Ul. J. Horvátha (čísla domov 879, 881, 883, 884, 925, 926, 927, 928 a 929) Galandov majer

volebná miestnosť - budova Stavebného bytového družstva pri hoteli Veterník, Veternicka ulica č.116/17.

Voličovi, ktorý nebude môcť voliť vo volebnom okrsku, v ktorého zozname je zapísaný, vydá obec na jeho žiadosť voličský preukaz. Zo zoznamu voličov ho vyčiarkne s poznámkou o vydaní voličského preukazu. Žiadosť podáva volič osobne, alebo prostredníctvom ním splnomocnenej osoby, a to v čase od 18. 5. 2006 do 15. 6. 2006 v úradných hodinách na Mestskom úrade v Kremnici, poschodie č. kanc.32.

L. Ďurčová

KOMPOSTOVANIE

Týmto článkom Vám chceme priblížiť spôsob nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom – kompostovanie.

Biodpad vhodný na kompostovanie tvorí 30 až 45 % z celkového množstva odpadu. Kompostovať možno všetky netoxické organické materiály, ktoré vznikajú v domácnosti a v záhrade. Pri domácom kompostovaní môžu byť problémové len materiály, ktoré sú čerstvo chemicky ošetrované a potraviny živočíšneho pôvodu. Zvyšky varených jedál dávajte do kompostu radšej iba v malých množstvách, pretože lákajú rôzne zvieratá, skoro podliehajú skazeniu a potom nepríjemne zapáchajú. To je možné odstrániť zmiešaním s väčším množstvom suchého, savého materiálu. Ideálna je zmes najrozličnejších materiálov, ktorú je potrebné vhodne upraviť (podrvíť, posekať, zvlhčiť, atď.) a dobre premiešať.

Kompost môžete založiť na ktoromkoľvek mieste záhrady. Je vhodné zabezpečiť kontakt so zemou, aby bol umožnený prístup pôdnym organizmom (dážďovky, roztoče, mikroorganizmy), ktoré pomáhajú pri rozklade organických materiálov. Kompostovisko by nemalo byť z dôvodu vysušenia vystavené priamemu slnku a silnému vetru a z dôvodu prílišného zamokrenia ani dažďu. Preto je vhodné jeho umiestnenie do polotieňa v blízkosti skupiny stromov alebo živého plotu a prikrytie proti dažďu geotextíliou, strieškou, celtou a pod.

Kompostovisko je potrebné umiestniť na takom mieste, aby z rôznych dôvodov neprekážalo susedom, čo je pri správnom kompostovaní zbytočná obava.

Pri dostatku priestoru môžeme kompostovať v kope (hrobli), pričom stačí materiál vhodne navrstviť. Ďalším spôsobom je kompostovanie v zásobníkoch z rôznych materiálov (drevo, plast, kov, pletivo, betón, kameň). Najlacnejší býva spravidla drevený zásobník, ktorý môže byť pri troške šikovnosti aj pekný.

Dno kompostovacej jamy vysypeme hrubším materiálom (posekané drevo, konáre) za účelom zabezpečenia cirkulácie vody a vzduchu a odtoku prebytočnej vody. Kompostujeme iba upravený (posekaný, podrvíť, nalámaný) materiál, ktorý navzájom zmiešavame. Dusikaté látky (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský biodpad, zvyšky zo záhrady a pod.), ktoré sú prevažne mäkké, šťavnaté a zelené, musíme zmiešavať s uhlíkatými látkami (drevená štiepka, piliny, hobliny, lístie, slama, papier a pod.), ktoré sú prevažne tvrdé, hnedé, suché a savé. Uhlíkaté suroviny (slama, lístie, drevená štiepka) je vhodné si uskladniť, pretože vznikajú len sezónne, no potrebujeme ich počas celého roka. Počas celého procesu kontrolujeme vlhkosť kompostu. Ak stlačíme dobre premiešaný materiál v dlani, nemala by nám spomedzi prstov vytekať voda (max. 2-3 kvapky). Keď dlaň otvoríme, materiál by mal zostať stlačený. Podľa potreby kompost dovlhčíme alebo pridáme suchý, savý materiál. Kompostovací proces je

založený na aktivite mikroorganizmov a pôdných živočíchov, ktoré k svojmu životu potrebujú kyslík. Preto musíme zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovaného materiálu, čo dosiahneme vytvorením dostatočného množstva otvorov na zásobníku alebo prekopávaním (prehadzovaním) kompostu aspoň 1-2 krát ročne. Prekopávanie urýchľuje rozklad. Ak sme dobre založili kompostovaciu základku, do 1-3 dní by mala vystúpiť jej teplota na 40 až 60 °C. Táto teplota sa môže v komposte udržať niekoľko dní až týždňov. Pri poklese teploty je potrebné kompost prekopávať. Kompostovaný materiál je vhodné premiešavať malým množstvom zeminy. Nie je to nevyhnutné. Podiel zeminy v základke by nemal byť väčší ako 10 %. Kompost je vyzretý približne po 6-12 mesiacoch. Treba ho preosiať a nespracované časti vložiť do novej kopy. Vyzretý kompost je hneď až tmavohnedej farby, drobnej štruktúry, nezapácha (vonia ako humus). Má schopnosť zadržiavať vodu, prevzdušňovať pôdu a obsahuje veľké množstvo výživných látok.

Kompostovaním získame kvalitné hnojivo pre svoju záhradku, ušetríme peniaze za odvoz odpadov, ušetríme peniaze za drahé hnojivá, znížime množstvo a škodlivosť odpadov a pomôžeme životnému prostrediu.

(spracované podľa materiálov organizácie Priatelia Zeme – SPZ)

MsÚ v Kremnici, odd. výstavby a životného prostredia

ČO SO ZELENÝM ODPADOM ZO ZÁHRAD?

Podľa § 18 ods. 3 písm. m) a čl. VI. zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zme- ne a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, dňom 1. 1. 2006 na- dobudol účinnosť aj nový zákaz zneškodňovať biologicky rozložiteľný odpad zo zá- hrad a z parkov, vrátane cintorínov, a z ďalšej zelene z pozemkov právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ak sú súčasťou komunálnych odpadov.

Biologicky rozložiteľný odpad môžeme zhodnocovať kompostovaním na vlast- ných domácich kompostoviskách, alebo ho občania môžu odovzdať Mestskému úradu v Kremnici, ktorý bude nahromadený odpad zberať do veľkokapacitných kon- tajnerov 2x mesačne. Presný termín odoberania biologicky rozložiteľného odpadu bude včas oznámený vždy v Kremnických novinách a mestským rozhlasom.

Termín zberu biologického odpadu pre mesiac máj 2006 :

9.5.2006 (utorok) v čase od 15.00 hod. – 18.00 hod.

22.5.2006 (pondelok) v čase od 15.00 hod. - 18.00 hod.

na ploche vedľa ľahkoatletického ihriska na Ul.J.Horvátha (smer kúpalisko).

Odpad bude od občanov odobraný na mieste zamestnancom Mestského úradu v Kremnici, ktorý po vizuálnej kontrole odpad prevezme (odoberie sa len biologicky roz- ložiteľný odpad). Po uplynutí času určeného na zber odpadu sa odpad vo veľkokapa- citnom kontajneri z miesta odberu odvezie.

Drevený odpad zo záhrad, ktorý obyvatelia nemôžu skompostovať alebo použiť ako palivo , sa bude zbierať 2x ročne – na jar a na jeseň. Presný termín zberu bude ozná- mený prostredníctvom Kremnických novín a mestského rozhlasu. Konáre bude potreb- né upraviť na dĺžku max. 2 m a pevne zviazať do balíkov s ručne manipulovateľnou hmotnosťou. Konáre bude potrebné vyložiť pred dom v určenom termíne zberu.

Termín jarného zberu dreveného odpadu je v dňoch od 23.5.2006 – 25.5.2006.

Oddelenie mestskej zelene MsÚ

Bude nové verejné WC

Pri Barbakane bola dňa 11. apríla 2006 začatá stavba „Mestské verej- né WC“ ako súčasť akcií rozvoja cestovného ruchu v našom meste.

Stavbu v investorstve Mesta Krem- nica za viac ako 2 216 tis. Sk bude rea- lizovať stavebná firma Michal Morvaj – víťaz výberového konania v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Podľa uzatvorenej zmluvy bude stav- ba dokončená v septembri tohto roku.

Oddelenie výstavby a ŽP MsÚ

OCHRANA LESOV PRED POŽIARMI

Lesný požiar je mimoriadne škodlivý činiteľ, ktorý poškodzuje všetky zložky životného prostredia. Je to náhla mimoriadna udalosť, ktorá má nepriaznivý vplyv na všetky spoločenské funkcie lesa. Navyše lesné požiare predstavujú reálnu hrozbu ohrozenia ľudských životov a spôsobujú ekologickú a ekonomickú ujmu na sídlach a príľahlých urbanizovaných priestoroch. Lesné požiare sú nebezpečnejšie aj preto, že sa často vyskytujú v lokalitách neprístupných pre hasičskú techniku, s nedostatočnými, resp. nevhodnými zdrojmi vody pre hasenie, a preto si vyžadujú enormné nasadenie počtu ľudí, ako aj špeciálnej hasičskej a leteckej techniky.

Z týchto dôvodov sa obraciame k Vám touto formou s cieľom upozorniť Vás na typické príčiny a poskytnúť Vám pomoc ako tieto riziká podstatne obmedziť.

Jarné mesiace predstavujú obdobie, kedy sa nová vegetácia začína rozvíjať a zvyšujú sa zvyšky minuloročnej suchej trávy, lístia a ihličia predstavujú veľké nebezpečenstvo vzniku a najmä rozšírenia požiarov. Preto venujte zvýšenú pozornosť pobytu detí v prírode, pamätajte na to, že odhodaná neuhášená cigareta i zápalka sú častou príčinou vzniku požiarov.

Upozorňujeme i turistov, že oheň možno klásť len na určených miestach a zvýšenú pozornosť treba venovať jeho uhaseniu a uloženiu popola. Dôrazne Vás chceme upozorniť na nebezpečenstvo vypaľovania suchých trávnatých porastov, ktoré každoročne spôsobuje aj smrteľné

zranenia najmä občanov z radov dôchodcov, ale i veľa požiarov hospodárskych budov, stohov slamy a lesných porastov.

Z tohto hľadiska upozorňujeme občanov – fyzické osoby na to, že podľa § 14 ods. 2 písm. a), písm. b) a písm. c) zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov, fyzické osoby nemajú fajčiť a používať otvorený plameň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov a zakladať oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu. V prípade zistenia porušenia citovaných ustanovení zákona o ochrane pred požiarimi bude Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Žiari nad Hronom postupovať voči občanom – fyzickým osobám podľa § 61 ods. 4 zákon o ochrane pred požiarimi a ukladať pokutu do výšky 10 000,-Sk.

Na záver dovoľte vysloviť presvedčenie, že tento článok prenesiete do svojich rodín, školských a pracovných kolektívov. Len spoločné úsilie, opatrnosť a ostražitosť nám pomôžu preklenúť toto obdobie zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov bez veľkých morálnych a finančných strát.

Želáme Vám pokojné prežitie jarného obdobia a príjemný pobyt v prírode.

mjr. Ing. Slavomír Búci
Okresné riaditeľstvo

Hasičského a záchranného zboru
v Žiari nad Hronom

Likvidácia tiel uhynutých mačiek a psov

V súvislosti s potvrdením výskytu vysoko patogénneho kmeňa vírusu vtácej chrípky v Spolkovej republike Nemecko u mačky sa množia prípady, keď nás obyvatelia, resp. mestská polícia žiada o odstránenie kadáveru týchto zvierat. Vzhľadom na to a tiež v súlade s usmernením Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej Republiky sa vydáva nasledovné usmernenie

- zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí. Ustanovenie § 1 ods. 4 písm. c) zákona 223/2001 Z. z. sa vzťahuje, ak osobitný zákon neustanovuje inak, aj na nakladanie s odpadmi živočíšneho pôvodu. Držiteľom odpadu podľa citovaného zákona je pôvodca odpadu, t.j. majiteľ zvierat, ak tento nie je známy, držiteľom odpadu je obec. Povinnosťou držiteľa je podľa § 19 citovaného zákona zabezpečovať zneškodnenie odpadov, ak nie je možné alebo účelné zabezpečiť ich zhodnotenie. Na základe vyššie uvedeného je záležitosťou obcí vysporiadať sa s problémom odstránenia kadáverov:

- v prípade chorého zvierat je majiteľ povinný zabezpečiť lekárske ošetrovanie u súkromného veterinárneho lekára, ak má zviera príznaky nakazenia vírusom chrípky, súkromný veterinárny lekár zabezpečí laboratórne vyšetrenie na SVU Zvolen,

- v prípade, že ide o psa alebo mačku, ktorá poranila človeka alebo iné zviera, je nutné s týmto zvieratom navštíviť súkromného veterinárneho lekára na patologické vyšetrenie.

Redakcia Kremnických novín
vyhlásila

Súťaž o najlepšie školské noviny

Cieľ súťaže

▷ Motivovať školy a školské zariadenia pri výrobe vlastného periodika alebo občasnika

▷ Podnietiť žurnalisticky profesionálnejšiu a tematicky bohatšiu úroveň novín vychádzajúcich v rámci školy alebo školského zariadenia

Termín súťaže

Súťaž prebieha od 1. apríla 2006 do 31. októbra 2006.

Podmienky účasti

Súťažiaci školy alebo školské zariadenia z Kremnice musia poslať aspoň 2 výtlačky svojich novín vydané v období medzi januárom a októbrom roku 2006, pričom formát ani počet strán nie je rozhodujúci.

Vyhodnotenie súťaže

Súťaž vyhodnotí odborná porota na základe týchto kritérií:

- tematické zameranie novín (zastúpenie príspevkov a rubriík žiakov a pedagógov, resp. „hostí“),
- publicistická kvalita (obsahová úroveň príspevkov, zastúpenie žánrov, jazyková úroveň),
- vizuálny dojem (grafická úprava, zalomenie, práca s fotografiou a ilustráciami).

Výsledky súťaže:

Informácie o víťazných a najzaujímavejších školských novinách budú uverejnené v Kremnických novinách a na web - stránke mesta Kremnica.

Ceny:

Prvé tri miesta budú ocenené hodnotnými cenami, pričom víťaz získava digitálny fotoaparát.

**Všetky bližšie informácie
o súťaži získate
na telefónnom čísle
6742 844 alebo na adrese
osks@kremnica.sk.**

BOL TO NAOZAJ „SUPERVÍKEND“

Foto: Autor

Triedy základných škôl sa mali možnosť v tomto roku prihlásiť do celoslovenskej súťaže „Superkvíz“ organizovanej T-mobilom ako hlavným sponzorom relácie SuperStar. Išlo o sms-kovú súťaž, v ktorej žiaci formou sms-správ odpovedali na otázky, ktoré im chodili počas veľkých prestávok v priebehu 3 týždňov a boli zamerané na vedomosti z oblasti učiva príslušného ročníka, relácie SuperStar a T-mobilu.

Do súťaže sa prihlásilo 1600 tried a trieda 8.B na Angyalovej ulici v Kremnici sa umiestnila na 1. mieste a získala hlavnú cenu súťaže „Supervíkend“. Okrem toho žiaci dostali tričká, šiltovky a iné reklamné predmety T-mobilu.

Ako prebiehal „Supervíkend“?

Autobus nás vyzdvihol v piatok ráno 17.3.2006 z parkoviska Jeleň a odviezol nás do Slovenského Jura, kde sme boli ubytovaní v horskom hoteli spolu s triedami, ktoré sa umiestnili na 2. a 3. mieste. Boli to deviataci z Levíc. Žiaci mali zabezpečený bohatý program na celý víkend a okrem zaujímavých súťaží, nočnej hry, bazénu, sauny, posilňovne, návštevy Červeného Kameňa bolo pre nich pripravené najlákavejšie prekvapenie, stretnutie s finalistami SuperStar. 9 finalistov (Kvaková a Kepeňová boli choré) nás navštívilo v našom hoteli v sobotu popoludní a žiaci mali možnosť s nimi pobesedovať, zúčastniť sa autogramiády, zahrať sa na SuperStar 3, kde mali možnosť si zaspievať, pričom im finalisti robili odbornú porotu a napokon s nimi stráviť príjemný večer na diskotéke. Celé popoludnie moderoval a celým programom nás sprevádzal porotca Miliónového tanca Tony Moyses v ružovo-bielom oblečení maskota T-mobilu.

V nedeľu sme odchádzali domov síce unavení, ale plní prekrásnych a zaujímavých zážitkov a s predsavzatím, že ak budeme mať možnosť v budúcom roku absolvovať podobnú súťaž, určite ju využijeme. Stálo to za to.

Mgr. Hana Zlatošová, triedna učiteľka

Foto: Autor

Absolventské podujatia

ZUŠ J.L.Bellu pozýva všetkých svojich priaznivcov a milovníkov umenia na svoje záverečné absolventské podujatia:

26. mája 2006 o 17.00 h v Kine Partizán

- vystúpenie žiakov tanečného odboru;

9. júna 2006 o 17.00 h v tanečnej sále ZUŠ

- koncert žiakov hudobného odboru
a literárno - dramatického odboru.

Zároveň pozývame všetkých záujemcov o štúdium na našej škole na prijímacie skúšky do všetkých štyroch umeleckých odborov (hudobného, výtvarného, tanečného a literárno - dramatického), ktoré sa uskutočnia 13. júna 2006 od 13.00 – 17.00 h v ZUŠ J.L.Bellu na Ulici Angalovej.

Mgr. E. Hašková, riaditeľka ZUŠ

**Mať
modelka**

Foto: Autor

Mladučká štvorročná škôlkarka Detského domova Maurícius Michaela Olleová sa zúčastnila na castingu reklamnej agentúry v Bratislave. Po úspešnom pózovaní pred fotoobjektívom profesionálneho fotografa postúpila k ďalšej spolupráci s módnou agentúrou a televíznymi médií. Celý DeD Maurícius ako aj náhradná mama, pani Eva Kapustová, ktorá má malú Mišku v sociálnej starostlivosti, je právom hrdá na svoju vychádzajúcu hviezdičku.

Mgr. Peter Lysek, vedúci výchovy DeD

VÁŽENÍ RODIČIA,

oznamujeme Vám, že zápis do Špeciálnej materskej školy pri ZŠI pre sluchovo postihnutých v Kremnici na ulici Sama Chalupku (internát pre sluchovo postihnutých) sa koná v priebehu mesiacov

máj – jún 2006.

Zároveň Vás pozývame na prehliadku našej MŠ, ktorá ponúka celodennú ale i týždennú starostlivosť o Vaše dieťa. Zvýšená pozornosť sa venuje rozvoju reči a celkovému psychomotorickému vývoju dieťaťa. Tešíme sa na Vašu návštevu.

Mgr. Jana Janošková

ZŠI pre sluchovo postihnutých Viliama Gaňu, ČSA 183/1
967 32 Kremnica, tel.: 6742 420

ZÁHRADKA PRE RADOSŤ, ZÁHRADKA PRE ÚŽITOK

Máj – je najkrajší mesiac v roku. Príroda je celá zakvitnutá a záhradkár v tomto mesiaci môže najvýznamnejšie ovplyvniť úrodu, ktorú očakáva dosiahnuť v pestovateľskom roku. Dlhá zima spôsobila, že práce, ktoré zvyčajne robíme už v marci, sa nám presunuli do apríla a následne do mája. V apríli sme už vysiali reďkovku, mrkvu, petržlen, pór, hrach, vysadili cibuľku. Koncom apríla a začiatkom mája si pripravíme záhony na výsadbu kríčkovej fazule, uhoriek nakladačiek, tekvic, cukrovej kukurice. Pozor však, pretože ešte očakávame príchod zamrznutých mužov v dňoch 12. – 14. mája. Výsadbu teplomilných rastlín preto orientujte tak, aby schádzali až po tomto termíne. Ak nám predsa tieto plodiny vzídu, môžeme ich chrániť pred prípadnými mrazmi prikrytím netkanou bielou textíliou. Osvedčilo sa i prikrytie hriadok textíliou po výsadbe rastlín, pretože pod textíliou sa udržuje pre klíčenie rastlín vhodnejšia teplota, prepúšťa vodu, zem tak rýchlo nevysychá. V druhej polovici mesiaca vysádzame i predpestované sadenice rajčín, papriky na voľný záhon, hlúboviny na zimné uskladnenie.

V ovocnej časti záhrady, po okopaní stromkov a vytvorení mäs okolo kmeňov, je čas i na prihnojovanie. Ovocné stromy prihnojujeme po odkvitnutí Cereritom alebo NPK,

aby drobné plody dostali „injekciu“ k rýchlejšiemu rastu. Novovysadené stromčeky a kríky nastielame pokosenou trávou a veľmi dobre je pridať i trochu kompostu okolo nich. Pre tvorbu kvetných pukov na budúci rok je vhodné stromky a kry prihnojiť i superfosfátom. Aj keď máj je zrážkovo bohatší ako iné mesiace, v prípade dlhšieho sucha nezabudnime na doplnkovú závlahu, ktorá je dôležitá na zabezpečenie príjmu živín.

Jahodové trsy je potrebné okopať, vyplieť, prihnojiť krúžkovaním – pohnojiť jahodu okolo trsu. Prihnojovanie robíme plným hnojivom (Cererit, NPK). Teraz sa v značnej miere rozhoduje o úrode jahôd, preto zem okolo jahôd by mala byť stále kyprá bez burín a vlhká. Jahody po odkvitnutí prihnojíme a podkladáme, najlepšie slamou, ak nemáme slamu tak drevenými stružlinami. Niektorí záhradkári prikladajú k jahodovým trsom i drevené doštičky, ktoré bránia zaburineniu, udržiujú vlhku a sú vhodné i pri zbere jahôd - neušľape sa zem a jahody sa zberajú čisté.

Ovocné dreviny a zeleninu ošetrojeme:
- jablone v štádiu zelených pukov proti kvetovke jablonovej (napr. Oleoekol, Karate 2,5 WG, Zolone EC) neskôr, ihneď po odkvitnutí proti múčnatke (napr. Bayleton 25WP, Topas 100 EC) a jadroviny i proti

chrastavitosti (napr. Baycor 25 WP, Dithane Neo-Tec, Novozir MN),

- čerešne a višne, proti vrtivke čerešňovej (Calypto 480 Sc, Decis),

- egreše, proti americkej múčnatke pred kvitnutím (Fundazol, Rubigan), ihneď po odkvitnutí a dva týždne potom (Bayleton, Karathane),

- hlúboviny, proti kvetárke kapustovej (Basudin), zálievka 14 dní po výsadbe,

- cibuľu, proti plesni cibulovej najmä za daždivého počasia (Bravo 500, Kuprikol 50, Dithane, Novozir),

- pokračujeme v ošetrovaní broskýň proti kučeravosti listov, najmä za chladného a daždivého počasia, v čase nalievania sa púčkov (Kuprikol, Kuprotix) druhý postrek vykonáme o 7 až 10 dní neskôr (Delan Dithane, Novozir), najneskôr však pred kvitnutím.

Na jar je potrebné pôdu zásobiť predovšetkým dusíkom. Lacným zdrojom dusíka je prhľava, z ktorej si môžeme pripraviť zálievku. Do 10 litrov vody pridáme asi 1 kg prhľavových listov, ktoré necháme vylúhovať 10 – 14 dní. Zmes počas kvasenia občas premiešame. Precedený výluh potom zriedime 10 – násobným množstvom vody a použijeme na prihnojovanie záhradných rastlín.
Ing. Jozef Lichtner

Čo sme našli pod snehom ...?

Skončilo sa zimné obdobie a miznúci sneh nám odkryl pravdu o činnosti určitých obyvateľov nášho mesta počas tohtoročnej dlhej zimy. Po zmiznutom snehu, ktorý dobitivo všetko schovával, obnažené mesto ostalo zasypané odpadmi a priam neskutočne špinavé a znečistené. Príčinili sa o to, okrem posypového materiálu, ktorého sa použilo viac ako 200 ton, odhodnené veci, ktoré nám doslúžili, rôzne obaly a fľaše, po fajčiarskych prázdnych cigaretových krabičkách a špaky ako aj množstvo psích exkrementov.

Chovatelia na venčenie svojich miláčikov využívajú najmä zatravnené plochy. Bežne stretávame aj voľne pobežujúcich psov bez sprievodu. Väčšinou za nimi ostávajú znečistené priestranstvá a chodníky. Na zamedzenie znečisťovania niektorých častí mesta je ustanovený zákaz vodenia psov a mačiek a to: park pri futbalovom ihrisku, atletické ihrisko a Zechenterova záhrada. Prítomnosť zvierat v mestských

Znečisťovanie verejných priestranstiev

aglomeráciách je spojená s radom zdravotných a ekologických faktorov, majúcich vplyv na človeka. Mestský úrad preto vydáva bezplatne pre každého chovateľa vrečky z ekologického plastu na zber trusu psov a mačiek. Každý majiteľ psíka alebo mačky je povinný zbytky po venčiackej činnosti odstrániť. V meste sú rozmiestnené koše určené priamo pre zber psích exkrementov v počte 15 ks 55 litrových a 8 ks 20 litrových. Umiestnenie jednotlivých nádob bolo dané miestnymi podmienkami pre výbehy psov. **Použitie plastové vrečky s trusom psov je možné vhadzovať aj do všetkých pouličných košov na komunálny odpad.** V roku 2006 budú zakúpené a rozmiestnené nové koše. Veríme, že ich nestihne osud poškodzovania a ničenia ako sme svedkami v poslednom období a budú dlho slúžiť v dobrom „zdraví“ k udržiavaniu čistého prostredia mesta. Väčšina obyvateľov tohto

mesta má rada príjemné a čisté prostredie. Dúfame, že tých, ktorých neoslovuje čistota a pekný vzhľad mesta, ako aj pekné životné prostredie, bude čím ďalej menej, až celkom vymiznú.

Oddelenie technických služieb MsÚ

Z NAŠEJ HISTÓRIE

KREMNIČKÉ KAMENÁRSTVO

Je málo miest na Slovensku, ktoré sa môžu pochváliť takou plejádou remeselníkov ako Kremnica. Veď pred 150 rokmi ich bolo takmer tridsať.

Medzi málo známe remeslá patrí kamenárstvo. O ňom sa nezachovalo také množstvo písomného materiálu ako u iných remesiel. Ale pamiatky o jeho existencii sú doposiaľ viditeľné. Tieto pamiatky prežili mnoho storočí a ešte prežijú toľko ako doposiaľ, ak nie ešte viac. Veď také stavby ako zámocký areál, mosty, meštianske domy naznačujú, že okrem murárov tu boli odborníci na spracovanie kameňa. Isté náznamy sú z roku 1555, kedy bol už cech kamenárov, ktorý sa zjednotil s murármi a tesármi. Je to neklamný dôkaz, že kamenári tu boli už dávno predtým. Boli to významní ľudia, ktorí podľa projektov pripravovali jednotlivé kamenné čiastky.

Kremniční kamenári mali svoje výsostné postavenie a v roku 1570 sa spomína Zväz kamenárov, mu-

rárov a tesárov banských miest.

Kremniční kamenári sa podieľali na stavbách hradov, hradných opevnení, ale hlavne na vchodoch. Portále jednotlivých objektov sú toho názorným príkladom. Na týchto portáloch nechali svoje „podpisy“ v podobe značiek. Čo je pozoruhodné, že tieto znaky sú na niektorých hradoch, zámkoch a kostoloch totožné. Napr. na veži zámockého kostola v Kremnici je značka, ktorú nájdeme na hrade Strečno, Zvolenskom zámku, hrade Dobrá Niva, na Starom zámku v Banskej Štiavnici a inde. Tieto značky môžeme nájsť na opevnení bývalých banských miest ako Pukanec, Lubietová, Banská Belá a inde. Toto núti k domienke, že kremniční kamenárski majstri na uvedených miestach pracovali, prípadne na práce dozerali. Tomuto nasvedčuje aj písomný záznam z roku 1689, kedy sa spomína majster Ján Paucker z Kremnice. Tento na hrade Strečno navrával studňu, staval opevnenia a zriaďoval šiance.

Máme tu ďalší dôkaz, že kamenárski majstri boli hľadani odborníci vodných zdrojov.

Natíska sa otázka stavania, prípadne razenia tajných chodieb na okolitých hradoch. Iste pri bližšom skúmaní by sa našli kamenárske značky. Kremničné kamenárske dielne stavali aj mosty, ako sa v roku 1394 spomína most, čo spájalo stredisko baní so strediskom mincovne. Historik M. Matunák tento most pokladá za najstarší.

Po slávnych kremničných kamenároch možno ešte aj teraz nájsť pamiatky postavené na návštevu významných osobností v Kremnici, ktoré by sa patrilo patrične označiť a propagovať.

Okrem nich sa v kremničnom chotári nachádzajú hraničné kamene. Niektoré dosahujú aj takmer 300 cm dĺžku. Na kameni sa nachádzajú menšie hraničné kamene so znakom Kremnice.

Toto slávne remeslo zaniklo počas druhej svetovej vojny a po nej.

PhDr. Pavol Kuka, CSc.

Zo stránok Kremničského rumaja

Z dejín bicyklovania v Kremnici

K rozšíreniu bicyklov na dnešnom území Slovenska došlo v druhej polovici 19. storočia. Bicykle už neboli len zdrojom zábavy či športových aktivít, ale sa z nich stali všestranne využívané dopravné prostriedky. V dôsledku toho bola v Uhorsku za ich používanie zavedená v roku 1898 štátna daň. Cyklisti sa začali postupne aj organizovať. V Kremnici sa kolískou viacerých športových odvetví stal Kremničný korčuľiarsky spolok, ktorý vznikol v roku 1876. Podľa štatútov spolku z roku 1898 bolo jeho cieľom oživenie spoločenského života a zábava, čo sa malo dosiahnuť rozvíjaním viacerých športových aktivít. Spolok udržiaval kizisko, ktoré sa v lete používalo na hranie tenisu a bicyklovanie. V uvedenom roku mala cyklistická sekcia spolku 26 členov.

Podľa Nariadenia Uhorského ministerstva vnútra z roku 1897 (uložené v kremničnom mestskom archíve) sa malo bicyklovanie prevádzať výlučne na cestách určených pre vozidlá. Iba ak by to zlý stav takýchto ciest neumožňoval, mohli miestne úrady výnimočne povoliť jazdu na bicykli na trasách, ktoré boli inak vyhradené len pre chodcov. V takom prípade sa však cyklista musel pohybovať rovnomernou a ľudskej chôdzi prispôsobenou rýchlosťou. Pre bicykle a všetky im konštrukciou podobné stroje bol povinne predpísaný zvonček, ktorý mal byť počuteľný do vzdialenosti najmenej 30 metrov a lampáš. Ten sa mal rozsvetľovať po zotmení, jeho sklo nesmelo byť farebné, na svietenie sa mohla použiť sviečka so svietivého materiálu, olej alebo elektrické svetlo menšej intenzity. Bicyklisti sa mali vyhýbať takej jazde, ktorá by

ohrozovala osobnú bezpečnosť a majetok, hatila dopravu a plašila kone alebo iné zvieratá. V obvode miest a obcí nebolo dovolené bicyklovať sa prílišnou rýchlosťou. Vyslovene zakázané bolo neporiadne bicyklovanie, teda predvádzanie rôznych „atrakcií“ pri jazde na cestách. Pri prejazde križovatiek v obvode mesta bolo potrebné jasne signalizovať, ktorým smerom chce jazdec ďalej pokračovať. Pri prechádzaní z jednej ulice do druhej sa doprava zatačalo vonkajším a doľava vnútorným oblúkom. Skupinovo alebo samostatne protiudúcim vozidlám, cyklistom a jazdcom sa bolo potrebné včas a dostatočne vyhnúť doľava. Povolené bolo aj vzájomné predbiehanie, v tom prípade mal cyklista zvýšiť rýchlosť a obehnúť iný dopravný prostriedok po pravej strane. Predbiehanie bolo zakázané v zákrutách, križovatkách, na mostoch, v podbrániach, tuneloch a všade tam, kde bola zúžená vozovka. V potrebnej miere sa bolo potrebné vyhnúť aj prechádzajúcim útvarom vojska, pohrebným alebo akýmkoľvek iným sprievodom, dvorským kočom, poštovým, požiarnym, záchranným ako aj kropiacim vozom.

Zaujímavé a tak trochu úsmevné sú paragrafy upravujúce vzťah cyklistiky a psov. Tí nesmeli byť počas jazdy vedení popri bicykli na šnúre ani čomkoľvek inom. Takisto bolo zakázané aj huckanie psov na cyklistov. Ak sa pes rozbehol za bicyklom, bol jeho majiteľ povinný okamžite ho zavolať späť k sebe. Súťaže cyklistov, či ich hromadné jazdy, sa mohli konať iba na vyhovujúcich miestach či trasách, vo vhodnom čase a len s povolením policajných úradov. Pri priestupkoch mohli úrady uložiť

pokutu až do 100 korún (1 kg chleba napr. stál v tom období 0,32 K, topánky 12 K).

Aj v Kremnici sa bicyklovanie etablovalo v priebehu 19. storočia. Vtedajšie už pomerne zložité predpisy týkajúce sa bicyklov, bicyklovania, ako i samotných cyklistov sa do veľkej miery - čo je zaujímavé - podobajú tým dnešným. Aj to je dôkazom toho, že dnešní kremniční cyklisti nadväzujú na svojich dávnych predchodcov.

Daniel Kianička

Zdroj: *Kremničný rumaj* (časopis o dejinách a pamiatkach Kremnice, ktorý vydáva občianske združenie SOS Kremnica), ročník I, číslo 1, december 2001

Najnovšie čísla Kremničského rumaja (už č. 8 a 9!), v ktorých nájdete opäť veľa nového o dejinách nášho mesta, ako i zaujímavé farebné ilustrácie zachytávajúce viaceré zákutia Kremnice, si môžete zakúpiť v Trafike, Informačnom centre, múzeu a predajni IM Minerál.

MAJSTROVSTVÁ Európskej únie v guľkách - 2006

POZVÁNKA

OZ Cremnicium, Mesto Kremnica
a kompnia nadšencov
Vás srdečne pozývajú
dňa 13. mája 2006 o 10.00 h
do priestorov
pri Čiernej veži
na IV. ročník ME v guľkách.

Súčasťou ME bude aj memoriál
Ondreja Kajana v streľbe z guľky
a prehliadka motocyklov
- veteránov.

Tešíme sa na Vašu účasť.

OZ Cremnicium

Foto: M.Lacko

LEKÁR RADÍ

Vysoký krvný tlak alebo hypertenzia, je jedno z najviac rozšírených ochorení v populácii. Jeho výskyt sa zvyšuje vekom, nie je však zriedkavosťou ani v mladom veku. Asi v 4% prípadov je hypertenzia sekundárna, to znamená, že má druhotnú príčinu - ochorenie obličiek, žliaz s vnútorným vylučovaním, atď... Po zistení príčiny a jej odstránení sa dá hypertenzia poväčšine úplne vyliečiť. Drvivá väčšina pacientov má však tzv. esenciálnu hypertenziu, kde príčina doteraz nie je celkom objasnená, je multifaktoriálna, a ide o zvýšenú rezistenciu - to je napätie - v cievach. Dlhodobou neliečená hypertenzia poškodzuje cievy a zrýchľuje aterosklerózu a tým následne vznikajú ďalšie komplikácie v mnohých orgánoch - ischemická choroba srdca, srdcový infarkt, demencia, cievna mozgová príhoda, poškodenie obličiek. Z toho vyplýva, že dôsledná liečba hypertenzie je nesmierne dôležitá v tom, aby sme zabránili v rozvoji srdcovocievnych ochorení v budúcnosti. **Na základe štúdií sa zistilo, že asi len 50% ľudí s hypertenziou vie o svojom ochorení, z nich len polovica je liečených a z tejto polovice je len 50% liečených dostatočne účinne.** Sú to alarmujúce údaje, ktoré by mali viesť nás všetkých - lekárov i pacientov, k dôslednejšiemu vyhľadávaniu a liečbe hypertoniikov. Hypertenzia je totiž ochorenie, ktoré nebolí, a preto človek nemá dôvod navštíviť lekára. Len málokedy sa vysoký tlak prejaví bolesťami hlavy, zvracaním, závratmi, bolesťami na hrudníku, či búchaním srdca. Väčšinou pacient nič necíti, a preto je hypertenzia tichý zabijak, podobne ako cholesterol.

Čo sa týka režimových opatrení: pacient by nemal prisáhať jedlo /v strave sa nachádza už aj tak dostatok chloridu sodného - chlieb, mäsové a mliečne výrobky/, mal by sa vyhýbať minerálnym vodám s vyšším obsahom sodíka, väčšej konzumácii alkoholu a kofeínových nápojov / primerané množstvo sa povoľuje/, fajčeniu. Je vhodná primeraná fyzická aktivita, avšak nie izotonická - to znamená nie dvíhanie ťažkých bremien a napínanie, ale izometrická - dynamické cvičenie, behanie, turistika, bicykel. Obezita tlak zvyšuje a schudnutie samo osebe dokáže krvný tlak o nejakú hodnotu znížiť. Nesmierne dôležitý je vyrovnaný životný štýl- eliminácia stresu, dostatok spánku, dobré medziľudské vzťahy.

Lahká hypertenzia sa dá liečiť režimovými opatreniami, poväčšine však treba pristúpiť k liekom. Dnes sa čoraz viac potvrdzuje názor, že už od začiatku je účinnejšia kombinácia dvoch preparátov v nižších dávkach ako len jedného. Ako som už spomenul, veľmi dôležitá je účinnosť liečby - to je dosiahnutie optimálnych hodnôt

Vysoký krvný tlak

do 130/80 Torr, u diabetikov sú kritéria ešte prísnejšie - 120/80 Torr. Aby sme dosiahli tento cieľ, sú potrebné spočiatku časté návštevy lekára a kombinovanie a pridávanie rôznych preparátov. U rezistentných pacientov je niekedy potrebné podávať súčasne až 5 druhov liekov. Mnohí majú z toho strach, avšak vedľajšie nežiadúce účinky nie sú až také časté a benefít - prínos liečby, ich niekoľkonásobne prevyšuje. Pacient je dlhodobo chránený pred mnohými ochoreniami, ako som spomenul vyššie. Mnohí pacienti si myslia, že lieky na tlak majú užívať jeden mesiac ako antibiotiká, a tým sú vyliečení, viac ich už neužívajú. Je to omyl, pretože hypertenzia je ochorenie chronické, nevyliečiteľné, ale liečiteľné. Po vynechaní liekov tlak opäť stúpne. Takisto pacienti zvyknú lieky vynechávať a neužívajú ich pravidelne, čo je veľká chyba, lebo tlak prudko kolíše, a tým sa riziko náhlych príhod znásobuje. Jednoducho lieky treba užívať stále. Krvný tlak môžu zvyšovať hormonálne preparáty - u žien je častou príčinou hormonálna antikoncepcia, a tiež niektoré ďalšie liečivá, hlavne masovo užívané protizápalové analgetiká /Ibaldin, Veral, Diclofenac, .../, najmä pri dlhodobjšom užívaní.

Je vhodné, aby si pacient s hypertenziou zadovážil tlakomer. Najpresnejší je ortuťový prístroj, avšak jednoduchšia manipulácia je s digitálnym, ktorý je dostatočne presný - vhodnejší je s manžetou na rameno. Pred meraním treba aspoň 15 minút sedieť v kľude a tlak merať s odstupom aspoň trikrát a vypočítať priemer. Pokiaľ je tlak na oboch končatinách rovnaký, netreba ho merať striktnie len na ľavej hornej končatine. Tlak je potrebné merať si minimálne dvakrát denne - ráno aj večer, pretože ráno môže byť dobrý a večer zvýšený, eventuálne naopak. Ak navštívi pacient lekára, mal by si predtým lieky vždy užiť, aby lekár mohol posúdiť účinnosť liečby. Zvlášť pri tomto ochorení je potrebná dobrá spolupráca pacienta s lekárom. Stáva sa, že pacient má takzvaný syndróm bieleho pláštá - na ambulancii je tlak vždy zvýšený z podvedomého napätia a doma je dlhodobo dobrý. U pacientov s kolísavou alebo nedostatočne liečenou hypertenziou je vhodný Holterov prístroj, ktorý meria tlak v nastavenom režime 24 hodín a povie nám viac o správaní sa krvného tlaku u konkrétneho pacienta.

Hoci je hypertenzia jedným z najbežnejších chronických ochorení v populácii, nemožno ju podceňovať. Naopak, jej účinná liečba, môže do budúcnosti zabrániť mnohým problémom a komplikáciami, čo si častokrát človek neuvedomuje.

MUDr. Ivan Palúch

Nielen choroby, ale aj výtvyry niektorých ľudí sú nervového pôvodu.

Nepodplatný doktor – hotový kat.

Kde nechodí slnko, tam chodí lekár – povedal si lekár a vošiel do Malých Františkánov.

Keď vlak vošiel do tunela, predstaviť sa jej vo veľmi zlom svetle.

Radšej ako s plnou dôverou sa na ľudí obracajte s plnou peňaženkou.

Chcem do politiky. Zn: žalúdok mám.

Keď zomrel šéf kontrarozvedky, na hrob mu napísali: Odpočívaj v pokoji.

Keď hovorili komunisti, múzy museli mlčať.

Nehodiacich sa – škrtnite !

**AFORIZMY
STANA RADIČA**

Kalendár významných dní - máj

- 12.5. Medzinárodný deň zdravotných sestier**
- 14.5. Svetový deň boja proti hypertenzii**
- 15.5. Medzinárodný deň rodiny**
- 16.5. Deň pamiatky obetí choroby AIDS**
- 23.5. Medzinárodný deň mlieka**
- 25.5. Deň Afriky**
- 29.5. Deň bez mobilov**
- 31.5. Deň otvárania studničiek**

MÚZEUM GÝČA

HLADÁ...

Múzeum gýča sa stalo súčasťou festivalu humoru a satiry Kremnické gagy. V súčasnosti sídli v priestoroch domu J. L. Bellu na Štefánikovom námestí a všetky exponáty sú umiestnené rôznym spôsobom a podľa priestorových možností. Z uvedeného dôvodu by sme Vás radi požiadali o pomoc formou darovania akéhokoľvek sekretára alebo podobnej skrinky, ktoré nám zdobili naše obývačky. Vaše prípadné ponuky prosíme oznámiť na tel.č: 0905 308480, 0907 805 492 alebo osobne u Romana Vykysalého, Ulica Angyalova . Ďakujeme.

R. Vykysalý , kurátor múzea gýča

**Mesto Kremnica, ctení sponzori
a zlatí čvirici vás pozývajú na**

8. ročník

Kremnického čvirika 2006.

**Spevácka show detí sa uskutoční
30. mája 2006 (utorok) o 17.00 h
v Kine Partizán.**

Tešia sa na Vás čvirici.

MÁJ V MÚZEU

V mesiaci máj NBS – Múzeum mincí a medailí pripravilo pre svojich návštevníkov hneď niekoľko zaujímavých podujatí:

Na začiatku mesiaca, v stredu 3. mája 2006 o 16.00 hodine vo Výstavnom kabinete numizmatickej expozície Líce a rub peňazí na Štefánikovom nám. 10/19, sa uskutočnila

**vernisáž autorskej výstavy
medailéra a sochára Juraja Saparú,**

účastníka Medzinárodného sympózia medailí v Kremnici v rokoch 1983 a 2005, ako aj mnohých ďalších umeleckých sympózií a výstav, či už na Slovensku alebo v zahraničí, v súčasnosti pôsobiaceho na katedre sochárstva Akadémie umení v Banskej Bystrici.

V stredu 17. mája 2006 o 16.00 hodine bude v galérii múzea na Štefánikovom nám. 33/40 otvorená ďalšia z cyklu medzinárodných kolektívnych výstav

Od Dunaja, Vltavy a Visly – medailéri a ich diela,

ktorá predstaví ôsmich medailérov z Poľska, Čiech, Maďarska a Slovenska – medzi nimi aj kremnickú medailérku Máriu Poldaufovú.

NOC MÚZEÍ NA MESTSKOM HRADE

V sobotu 20. mája 2006 od 19.00 - 24.00 h ponúkne návštevníkom možnosť spoznať expozície Mestského hradu v netradičnom – nočnom svetle.

Nočnú prehliadku stredovekej pamiatky ozvláštnia tóny starej hudby, divadelné predstavenie, koncert kremnického hudobného zoskupenia Barbacana v Kostole sv. Kataríny a ďalšie atraktívne programy pre dospelých aj deti.

**Veríme, že z ponuky múzejných podujatí na
máj si vyberiete to svoje...
Tešíme sa na Vašu návštevu!**

20. výročie Materskej školy na Ulici Langsfeldovej

12. mája 2006 si Materská škola na Ulici Langsfeldovej pripomenie okrúhle výročie - 20 rokov od svojho otvorenia. Redakcia Kremnických novín pri tejto príležitosti oslovila jej riaditeľku Tatianu Lietavovú.

Ako sa pozeráte na uplynulých dvadsať rokov a čo priniesli v činnosti škôlky?

Počas uplynulých dvadsať rokov sa vďaka kolektívu urobilo všetko tak, aby súčasná vízia našej materskej školy bola na takej úrovni, aby deti do MŠ chodili s radosťou, chuťou k spokojnosti detí, ich rodičov a nás. Priestory i prírodné okolité podmienky nás motivovali pri plnení úloh výchovno vzdelávacích činností, cez pohybovo športové hry, aktivity, činnosti, súťaže. Overené výsledky, získané skúsenosti, dobrá spolupráca s rodinou nás viedla k zapojeniu sa do ŠPZ pod heslom „Pohybom ku zdraviu“ za čo sme dostali aj Certifikát.

Podmienky sa neustále vylepšovali, inovovala a modernizovala sa materiálno technická základňa, skvalitňoval a humanizoval sa prístup k deťom, uplatňovalo sa kooperatívne riadenie, ktoré prácu kolektívu motivovalo a motivuje ku kvalitným hodnotným výsledkom imidžu školy.

Dôkazom sú známe ocenenia zachytené v Kronike, v albumovej fotodokumentácii a na videozáznamoch. Mnohé akcie a podujatia sa stali nielen ročníkmi, ale sú tradíciami našej MŠ a patria sem:

- 20. ročník Mini Biela stopa
- 14. ročník Krúžok rodičia a deti
- 13. ročník Vydávanie školských novín Permoniček
- 12. ročník Projekt škôl podporujúcich zdravie
- 10. ročník Malý odznak zdatnosti
- 9. ročník Halové atletické preteky
- 9. ročník Miniolympiáda v ľahkej atletike
- 8. ročník Tvorivé dielne
- 7. ročník Kvíz „Čo vieš“
- 7. ročník Bicyklové preteky
- 5. ročník Minifutbal
- 2. ročník Pohybom ku zdraviu - Liptovská Porubka

Neboli to len chvíle radosti, spokojnosti a pohody, ale aj chvíle a dni menej pozitívne, ktoré sa riešili a viedli nás k väčšej aktivite, zodpovednosti, tvorivosti...

V ďalšom období určite budete pokračovať v pozitívnom trende vo všetkých oblastiach výchovy detí. Čo všetko pripravujete?

Pre šťastný úsmev našich detí, spokojnosť rodičov, i nás, urobíme ešte viac než je našou povinnosťou. Dosiahnuté výsledky materskej školy chceme naďalej skvalitňovať, modernizovať tak, aby motivovali rodičov zvoliť si našu materskú školu pre výchovu svojich detí a stotožnili sa s našou víziou. Budeme robiť všetko preto, aby sa z našej materskej školy stal raj radosti, veselosti, poznávania, zdravia, očakávania, s právom na hry, zábavu, odpočinok pre všetky deti.

Dozvedeli sme sa, že Vaša materská škola má dobrú spoluprácu s Mestskou políciou v Kremnici. V čom táto spolupráca spočíva?

V rámci tejto spolupráce sa snažíme deťom priblížiť na dopravnom ihrisku modelové situácie tak, ako sa s nimi môžu stretnúť na ulici, chodníku alebo pri ceste do materskej školy. Príslušníci Mestskej polície sa deťom hravou formou na kolobežkách, bicykloch venujú v modelových situáciách, pri ktorých usmeria deti, ako sa správne zachovať. Touto činnosťou sa snažíme preventívne pripravovať deti tak, aby nedochádzalo k zbytočným úrazom. Radi by sme Mestskej polícii v Kremnici vyjadrili poďakovanie za túto spoluprácu.

Máte nejaké špeciálne želanie do ďalšieho obdobia činnosti materskej školy?

Foto: autor

Samozrejme prvým želaním je, aby zostala zachovaná a mohli sme pokračovať v tom, čo sme za dvadsať rokov dosiahli. Druhým želaním je, aby sa nám darilo realizovať naše snahy o sebaaprejavenie detí, rast ich osobnosti a zvláštnosti a spokojnosť rodičov s našou prácou. No a tretím želaním je, aby sa darilo celému nášmu mestu, pretože sami nedokážeme nič a musíme spolupracovať aj s organizáciami a inštitúciami v našom meste. Všetkým chceme poďakovať za ich podporu v uplynulom období a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Želáme Materskej škole na Ulici Langsfeldovej úspešný štart do ďalších rokov činnosti, zdravé a veselé deti a spokojných rodičov.

Za rozhovor ďakujeme.

- mm -

Program

osláv 20. výročia otvorenia Materskej školy

- 15.5. Sprievod mestom, Majáles
- 16.5. Mini olympiáda
- 17.5. Mini módna prehliadka
- 18.5. Deň otvorených dverí, nočné snenie v škôlke
- 19.5. Diskoteka, mini módna prehliadka ku Dňu matiek
- 22. - 26.5. Zájazd detí z materskej školy do Liptovskej Porubky

Foto: autor

LYŽIARI BILANCOVALI

V kongresovej sále hotela Centrál sa začiatkom apríla stretli členovia Mestského klubu lyžiarov (MKL) Kremnica na členskej schôdzi. Správu o činnosti klubu predniesol predseda Ing. Pavol Ivan, výsledky pretekárov v uplynulej sezóne zhodnotil tréner Jozef Brünn. V diskusii vystúpili aj hostia, za Mesto Kremnica Mgr. Igor Kríž, za partnerskú TJ Biela stopa Ivan Petráš a bývalý predseda Slovenského zväzu biatlonu a riaditeľ pretekov Majstrovstiev sveta v biatlone v Osrblí Benjamín Leitner. Kremnické lyžovanie sa má čím hrdiť. V mládežníckych kategóriách, t. j. u žiactva a dorastu (juniorov a dospelých v súčasnosti klub nemá), bola Kremnica v tomto roku jasne najlepšia na Slovensku. Veď z 28 titulov majstra SR, získal náš MKL rovnú polovicu – 14. Z celkového počtu udelených majstrovských medailí – 84, putovalo do Kremnice 23, t. j. viac ako jedna štvrtina. Ďalšie umiestnenia na stupňoch víťazov si naši lyžiarci zaknihovali v seriáli pretekov Slovenského pohára. Za vynikajúce výsledky prevzali tréneri Jozef Brünn, Mgr. Jana Brünnová,

Renáta Ošúsová finančné odmeny a najlepší pretekári a pretekárky poukážky na nákup športového tovaru. V uplynulej zime sa na Skalke uskutočnilo 11 pretekových dní, MKL usporiadal preteky Slovenského pohára a Majstrovstvá SR žiactva, dorastu, juniorov a dospelých, medzinárodné preteky FIS Bezroukov memoriál, spolupracoval na organizácii Malej Bielej stopy, Bielej stopy, Národných pretekov hnutia špeciálnych olympiád. V budúcom období chce klub postaviť svojho kandidáta na predsedu Bežeckého úseku Slovenského lyžiarskeho zväzu a člena predsedníctva SLZ. Už v nasledujúcich dňoch sa začne zásadne meniť tvár areálu lyžiarskeho bežeckého štadióna na Skalke, na ktorom pribudnú nové objekty. Schôdza zvolila členov výboru klubu: Ing. Pavol Ivan, Jozef Greguš, Mgr. Štefan Dobák, Ing. Róbert Kapšo, Ing. Peter Durčo, Ing. Demeter Gacov, Jozef Brünn, Ľuba Durčová, Juraj Friml, Rudolf Čillík, Martin Čillík, Branislav Grossmann, Mgr. Peter Neuschl.

Výbor MKL rád privíta vo svojich radoch ďalších mladých adeptov behu na lyžiach, ale aj nových členov, ktorí môžu pomôcť pri činnosti ako rozhodcovia, technici, činovníci či sympatizanti pekného bieleho športu. (jm-MKL)

ZLATÉ VEĽKONOČNÉ VAJCE 2006

16. apríla 2006 sme si pripomenuli 45. výročie Veľkonočného vajca na ešte zasnežom svahu na Skalke. Prazdné počasie prilákalo ako vždy divákov z Kremnice i z celého Slovenska a Čiech. Šesťdesiat masiek sa prezentovalo na svahu naozaj excelentne a budilo záujem divákov, ktorí sa mali možnosť dobre pobaviť, ale i vyhrať zaujímavú cenu na zlosovateľnú vstupenku. Porota vyhodnotila najlepšie masky nasledovne:

Deti do 10 rokov:

1. Timea Gajdošová - Veľkonočná torta - Žiar nad Hronom
2. Valentína Krýzlová - Slniečko - Kremnica
3. Samko Miškovič - Vreće plastov - B.Bystrica
4. Lea Kavuliaková - Šípková Rúženka - Bánovce nad Bebravou

Deti do 15 rokov

1. Viktor, Martin Setnický - Vyslanci EÚ proti vtácej chrípke - Kremnica
2. Silvia Magdaléna Jánošková - Kleopatra - Žiar nad Hronom
3. Juraj Friml - Veštica Rebeca - Kremnica
4. Silvia Vicianová - Bin Ládin - Handlová
5. Miloš Lachký - Ninja korytnačka - Kremnica

Kategória dospelí:

1. Ľubomír Šimon, Miloslav Krška, Boris Hríza - Zlatokopi - Kremnica
 2. Ladislav Fusko, Alexander Čakloš - Premiér s bodyguardom - Kremnica
 3. Rodina zmiešaných - Posledné gazdovstvo - Horná Štubňa
 4. Andrej Jánoška - Proletárske trio Lenin, Marx, Engels - Žiar nad Hronom
- Masky boli za svoju ohotu a prípravu patrične ocenené.

Súčasťou tohtoročného 45. výročia bola aj výstava v MsKS, ktorá sa stretla s pozitívnymi ohlasmi. Mesto Kremnica ďakuje za podporu a pomoc pri príprave 45. ročníka Zlatého veľkonočného vajca všetkým sponzorom a dobrým ľuďom, ktorí prispeli k priaznivému priebehu podujatia a realizácii výstavy v MsKS.

BLAUFUSSKY KARNEVAL – 2. ROČNÍK

Dňa 18.03.2006 sa uskutočnil 2. ročník Blaufusskeho karnevalu na svahu SCR – Stred Európy Krahule. Po vydarenom 1. ročníku môžeme konštatovať, že 2. ročník sa opäť vydaril vďaka dobrému počasiu, množstvu masiek a veľmi vysokej účasti divákov. Súčasťou karnevalu bola aj tombola s 35 - mi cenami a cenou útechy. Chcel by som touto cestou poďakovať všetkým, ktorí sa na organizovaní podieľali a prispeli ku zdarnému priebehu. Ďalej patrí poďakovanie Mgr. Petrovi Lysekovi a jeho realizačnému tímu, Ing. Dušanovi Horváthovi s partiou, p. Gašparíkovej a jej zamestnancom ako aj poslancom OZ v Krahuliach.

Poďakovanie patrí hlavne sponzorom súťaže.

M. Schwarz, starosta obce

„Posledné gazdovstvo“ z Hornej Štubne obsadilo v kategórii dospelých tretie miesto. Foto: I. Čillík

S
P
O
N
Z
O
R
I

V
E
Ľ
K
O
N
O
Č
N
É

V
A
J
C
E

2
0
0
6

Hotel Blaufuss - Krahule
AUTOS – Žiar nad Hronom
Lekáreň – DUKÁT CITY FARMA
R – Dental – MUDr. Račko
Cyklo - Sante – R. Béreš
Vinotéka – Varhaňovský
SIMIX – Milan Silný – Žiar nad Hronom
Norbert Boldiš a spol.
GROTTO s.r.o. Kremnica
CORA – Žiar nad Hronom
NESTLE – Žiar nad Hronom
Železiarstvo – Páleník – Žiar nad Hronom
K + B železiarstvo p. BÚRY – Kremnica
Pernikarstvo p. Ing. Jozef Haurík
Jednota Kremnica
ŠUV – Kremnica
T.B.S. servis – pohrebníctvo Kremnica
Poľovnícka reštaurácia SILVÁNUS
ZO SZZ v Kremnici - Ing. J. Lichtner
Štefan Korsch
Flexo – p. Neuschlová
TJ Biela stopa
Solárium Štefan Drozd
Hotel Veterník
Pohostinstvo Oliva
Horská služba Kremnica – Skalka
Veľkonočný svahový team – M. Trgina a spol.
Skalky s.r.o
Dychová hudba MINCIAR Kremnica

ŽILI TU A TVORILI

JÁN LEVOSLAV BELLA
 70. výročie úmrtia
 (4. 9. 1843 – 25. 5. 1936)

Rodák z Liptovského Mikuláša, ktorý sa v 60. rokoch 19. storočia postavil na čelo slovenských skladateľov v slovenskom hudobnom obrodeneckom hnutí. Po skončení štúdií vo Viedni v roku 1865 prijal miesto organistu a profesora hudby v Banskej Bystrici. Výsledky Bellovho štúdia vo Viedni sa odrazili v jeho tvorbe. Cirkevné skladby polyfónneho sluhu z tohto obdobia sú majstrovským ovládaním kompozičnej techniky viachlasovej chrámovej hudby. Okrem toho sa Bella venoval úpravám slovenských piesní.

J. L. Bella prišiel do Kremnice v roku 1869. Kremnica mala veľmi bohatú hudobnú minulosť, no v čase, keď tam prišiel Bella, bol hudobný život neutušený. Sám s humorom spomínal na začiatky svojej kapelnickej cesty, keď mal k dispozícii iba jednu sopranistku, altistu-študenta a slabého tenoristu. Celý orchester pozostával len z troch trubačov-turnerov, ktorých bolo treba volať na skúšky pomocou mestského drába.

J. L. Bella sa však nedal odradiť malosťou pomerov ani zlomyseľnosťou protivníkov: „Bolo ich po mojom nastúpení mestskej služby z osobných príčin veru dosť, ktorí mi nevedeli i dlho nechceli odpustiť, že magistrát a (Prvá tajnička) mesta Kremnice na vzdor domácim a veľmi rozšírenou mienkou v každom prípade súcim silám, mňa cudzinca na muzikálny trón posadili.“ – čítame vo fragmente autobiografickej skice.

Bella sa s chuťou pustil do práce a hneď po svojom príchode do Kremnice založil zbor a orchester. Už asi v roku 1873 dosiahol takú umeleckú úroveň, aká v Kremnici bola vôbec možná. Sám hovorí: „Tento stav hudobných záležitostí, zvlášte dosiahnutý stupeň umeleckej prístnosti a hodnoty, stal sa nám všetkým priateľom hudby takrečeno maličkým rajom, do nehož konečne krok za krokom ešte aj tí ostatní moji protivníci zavítali.“ V roku 1871 sa Bella stal profesorom hudby na kremnickej reálke. Z jej žiakov vytvoril veľmi kvalitný zbor, ktorý mal 150 až 200 členov.

Miestom hudobných produkcií v Kremnici bola sieň Hlavnej školy a kostoly, predovšetkým katolícky, no príležitostne aj evanjelický a židovský. Bella vo svojej autobiografii vyzdvihuje tento nadnárodný a nadkonfesionálny charakter svojej činnosti: „...moje hudobné žezlo bolo dokonca symbolom náboženskej znášanlivosti, pod ním sa spájali s rovnakým nadšením umeleckým cieľom katolíci, luteráni i izraeliti...“

Okrem učiteľskej a koncertnej činnosti sa Bella venoval aj popularizácii hudby v kremnických rodinách. V jeho byte sa uskutočňovali pre kruh dôverných priateľov schôdzky, na ktorých sa hrávali komorné skladby. Na užšie kruhy sa obmedzovali aj tzv. venčeky, pravidelné schôdzky hudobnej kremnickej inteligencie, každý raz v inej rodine.

Počas pôsobenia Bellu v Kremnici prežívala (**Druhá tajnička**) svoju

existenciu aj dychová hudba, ktorú Bella obohatil o nástroje dovtedy v Kremnici nepoužívané (napr. trubky F-alt, lesné rohy, flautu, hoboju, basovú pozauanu).

Kremnické obdobie patrí k najvýraznejším obdobiam Bellovho života. Je to obdobie najväčšieho umeleckého vzletu jeho koncertnej a skladateľskej činnosti, siahajúcej po vznik diel ako: Kvinteto d-mol (1870), Sláčikové kvarteto e-mol (1871), symfonická báseň Osud a ideál (1874) a Kvarteto c-mol (1880). V Kremnici Bella začal prácu na opere Kováč Wieland a stal sa tak prvým slovenským autorom opery. Venoval sa aj piesňovej tvorbe. Svojím dielom sa J. L. Bella zaradil medzi popredných skladateľov tohto obdobia. Jeho tvorbu (osobitne krásne lyrické piesne) vysoko hodnotil aj významný skladateľ a hudobník Ferenc Liszt.

Po rokoch umeleckého rozletu sa však u Bellu prejavuje určitá stagná-

cia. Kremnický umelecký obzor sa pre neho stal príužky. V roku 1881 odišiel z Kremnice, zriekol sa kňazstva, prestúpil na protestantskú vieru a prijal miesto mestského riaditeľa hudby v sedmohradskom meste Sibini. Život v tomto meste ho však neuspokojil a tak napokon odišiel do Viedne.

Priatelia na Slovensku na J. L. Bellu počas celého obdobia jeho neprítomnosti nezabúdali. Na ich podnet sa v roku 1927 vrátil na Slovensko do Bratislavy. V tom čase Bellova popularita stúpala. Jeho diela boli predvedené vo Viedni, v Bratislave a v Prahe. Dožil sa aj uznania za celoživotné umelecké dielo, keď mu bol pri príležitosti 85. narodenín 14. novembra 1928 udelený titul doktor filozofie honoris causa.

Zomrel 25. mája 1936 obklopený priateľmi a najbližšou rodinou.

spracoval MINA, krížovka MINA

Vylúštenie tajničky nám zašlite na pohľadnicovom formáte papiera s nalepeným kupónom na adresu:

Mestský úrad, Štefánikovo nám. 1/1, 967 01 Kremnica s označením „KRÍŽOVKA“ do 16. 5. 2006, alebo vhodte do jednej zo schránok vo vestibule Mestského úradu v Kremnici.

Kremnické noviny

KUPÓN
5/2006

síla, sorbit, pitka,	vo výšľe	L TANČIA	stárka plošná mlera	(prelana)	zn. asíšu	beryl, AIA, Ystad	párik	farby, česky	únik	L TANČIA	Americký ústav architekt, anglick.
zobrala						našahuje obur					
pešný, ostanie						rusaň zročky bašid					
KN	na toto miesto šľapaj					kučym, náčine výšľky z šat					
strana, skr.				slavička záhyb							Pohár svojých majstrov
na tomto mieste			rozprává lásky slovenskú meso						Lomý přez hrkoca		
spili sa								pošne dřah konstria			
odpady pri přiení							boomtic, připřevak přisřifa				
nápor, útoky						krásky křasit šně s hřně					švédské meso
KN	ženská maso hřněj, hřněj				veřka kade řářev						
aha, pozři				spřasuje bořev šili						EČ D.řnědy řřř dřěh pěřduřa	
myšlená přianka			pakuje varenie					znaj přil			
ženská osoby						řed řyb řřněkřev řępřev, řona					
musuly						řýchlik					
dřah hřněj						přichřivě					MINA

STOLNÝ TENIS

S príchodom jari sa skončili aj súťaže v stolnom tenise. Pre družstvá Kremnice to bola sezóna v celku úspešná. Kremnica „A“ obsadila v III. Lige konečné 11. miesto. Družstvo má hráčsky potenciál na bezproblémové umiestnenie v prvej polovici 16-člennej tabuľky, čo vidno na výsledkoch domácich stretnutí, kde v „plnom“ zložení porážalo aj tímy z popredia súťaže. Horšie to bolo pri zápasoch u súperov, kde sa zostava vedúcemu oddielu skladala ťažšie, pričom často nebola prvoradá výkonnosť, ale to, kto mohol a bol ochotný ísť hrať.

V základnej zostave nastupovalo družstvo v zložení: Milan Schmidt, Vladimír Pavolka, Miroslav Kotvan, Jozef Petřík, bodovali aj Alexander Sekaj a Vladimír Roško).

Úspešné boli aj tímy v najvyššej regionálnej súťaži. „Farmársky

tím“ Kremnice - Dolná Ves, obsadil druhé, a Kremnica „B“ tretie miesto.

Prvé úspechy začína prinášať aj práca s mládežou. Chlapci, ktorí sa pripravujú pod vedením Alexandra Sekaja v krúžku pri Základnej škole na Ul. P. Križku sa postupne presadzujú v konfrontácii aj s rovesníkmi z oddielov s omnoho silnejším zázemím. Mená ako Michal Pavolka, Marek Sekaj alebo Milan Schmidt mladší sú prísľubom do budúcnosti.

Jednoduchá situácia nie je ani s financovaním tohto športu. Materiálne vybavenie v miestnej telocvični, kde sa hrajú majstrovské zápasy (30-ročné stoly), by potrebovalo obmenu. Svoje stojí telocvičňa, cestovanie. Tu patrí vďaka za podporu Mestu Kremnica a firmám Ezal a Brik, pomocou ktorých má oddiel prostriedky aspoň na pokrytie bežných nákladov s hracími priestormi a dopravou. Radi by sme oslovili aj iných miestnych podnikateľov, ochotných podporiť tento pekný šport. Prípadní záujemcovia môžu kontaktovať p. Bialeka (0907 491 857). Vopred ďakujeme.

Jozef Petrik

TABUĽKA III. LIGA KSTZ BANSKÁ BYSTRICA - súťažný ročník 2005/2006

1	STK Lučenec	30	28	2	0	381	:	159	88
2	Mağnezit Revúca	30	25	2	3	391	:	149	82
3	ŽP Šport Podbrezová „B“	30	20	6	4	330	:	210	76
4	MŠK Žiar nad Hronom	30	18	4	8	320	:	220	70
5	Lokomotíva Banská Bystrica	30	16	6	8	322	:	218	68
6	Cobra Car Security Banská Bystrica	30	13	7	10	292	:	248	63
7	Stavbár Banská Bystrica	30	13	4	13	266	:	274	60
8	STK Cinobaňa Kalinovo	30	8	12	10	266	:	274	58
9	STK Tisovec	30	12	2	16	276	:	264	56
10	ŠKST Veľký Krtíš	30	7	8	15	228	:	312	52
11	TJ Kremnica	30	9	3	18	222	:	318	51
12	ŠKST Banská Štiavnica	30	6	7	17	221	:	319	49
13	ŠKST Vepor Ľubietová	30	6	7	17	224	:	316	49
14	MŠK STO Brezno	30	8	2	20	203	:	337	48
15	Mladost Relax Rimavská Sobota „B“	30	6	4	20	199	:	341	46
16	KTK Krupina „C“	30	5	4	21	179	:	361	44

Konečná tabuľka najvyššej regionálnej súťaže:

1.	Žarnovica A	18	14	4	0	210:114	50
2.	Dolná Ves	18	13	1	4	194:130	45
3.	Kremnica B	18	10	4	4	184:140	43
4.	Žiar B	18	8	3	7	184:140	37
5.	H. Dúbrava	18	6	7	5	170:154	37
6.	Brehy A	17	7	3	7	143:145	33
7.	Orovnica	17	7	2	8	142:164	33
8.	Žarnovica B	18	2	6	10	140:184	28
9.	Ransan BŠ	18	3	3	12	141:165	26
10.	Vyhne A	18	0	1	17	76:247	19

HĽADÁME NOVÉ TALENTY

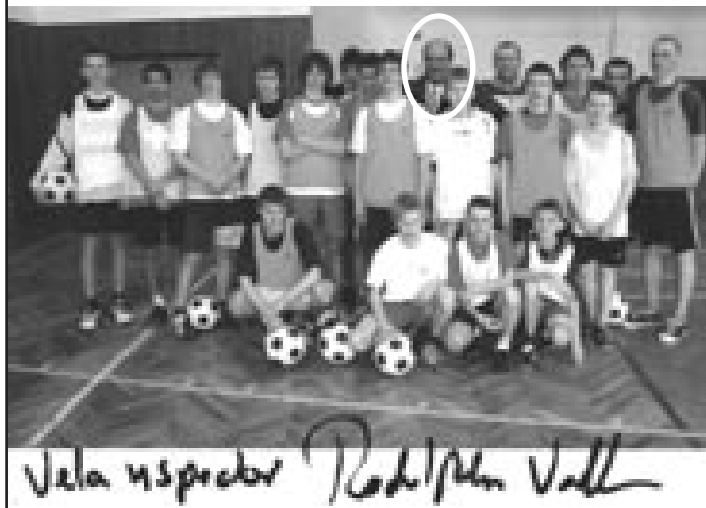
VÝBER TALENTOVANÝCH DETÍ

MKL Kremnica hľadá nové bežecké talenty. Pozývame nadšencov bežeckého lyžovania so svojimi deťmi (rok narodenia 1994, 1995, 1996) na výberové testy, ktoré sa uskutočnia 30. 5. 2006 o 15.00 hod. na ľahkoatletickom ihrisku v Kremnici.

Príďte ! „Spolu nám to bude behať“.

MKL

MEDZI FUTBALOVÉ NÁDEJE KREMNICE ZAVÍTAL MIMORIADNY A SPLNOMOCNENÝ VEĽVYSLANEC USA NA SLOVENSKU J. E. RODOLPHE VALEE.

Detský Davis Cup a Fed Cup 2006

Slovenský tenisový zväz v spolupráci s nadáciou SPP bude aj v roku 2006 podporovať systematickú športovú prípravu detí do 9 rokov a organizovať príťažlivé súťaže pre túto vekovú skupinu. Projekt „Detský Davis Cup a FED Cup s Nadáciou SPP“ je určený klubom, prípadne iným subjektom, ktoré chcú prispievať k zmysluplnému využívaniu voľného času detí prostredníctvom výcviku tenisu a s ním spojených pravidelných pohybových aktivít.

Rodičia, ktorí majú záujem o zapojenie svojich detí do horeuvedeného projektu, sa môžu prihlásiť na tel. čísle 0905 705 868 - Ing. Marian Marko. Tenisová príprava bude prebiehať v mesiacoch máj - október na dvorcoch ŠKT Kremnica

VYHLÁSENIE NAJLEPŠÍCH LYŽIAROV - BEŽCOV V SEZÓNE 2005/2006

Anna Kyselová	Michal Polačko
Martin Kapšo	Zdenka Ošúsová
Petra Urgelová	Branislav Dubovský
Michal Procner	Adam Drozd
Monika Kadlecová	Zuzana Buchalová
David Brünn	Richard Vozár
Erik Urgela	Viktor Setnický

Tréneri: Mgr. Jana Brünnová, Renata Ošúsová, Jozef Brünn, Rudolf Čillík

IK

Narodené deti
Sofia Ihringová*Rodičom srdečne blahoželáme***Zomreli**Tibor Hríza
Oskar Szarvaš
Róbert Neuschl
Jozef Strohner
Ján Oswald*Češť ich pamiatke***marec- apríl 2006****Manželstvo uzavreli**Patricia Schniererová – Peter Paul Oeltze
Jozef Gretsč – Marta Gretsčová
Peter Melcer – Marianna Lacková
Ján Teltsch – Zuzana Balážová
Tibor Dzúr – Andrea Mesíková*Veľa šťastia, lásky a porozumenia
na spoločnej ceste životom***Jubileá - apríl****70 rokov**Vlasta Hartmanová
Ján Eleš
Božena Kostíková**75 rokov**Július Frzon
Terézia Jokelová
Juraj Grellneth
Ing. Blažena Ogurčáková**80 rokov**Juraj Kapusta
Ján Bachar
Margita Weissová**85 rokov**

Mária Dobrotková

Krásne 91. narodeniny oslávila 11. apríla
pani **Júlia Orlická** a 93. narodeniny oslávila
dňa 29. apríla pán **Ing. Zdenek Kreinhanel**.*Jubilantom všetko najlepšie, veľa
snečných dní v jeseni ich života***Spomíname**Dňa 6. apríla tohto roku uplynulo 35 rokov, čo nás
náhle opustil môj milovaný otec**EMIL KORDOŠ.**Bol učiteľom, dlhé roky až do posledného výdychu
do veku 66 rokov učil na učňovskej škole hluchonemých.
Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku. ĎakujemOľga Fialová s deťmi Miroslavom, Evou,
Jaroslavou so svojimi rodinami*Neplačte, že som odišiel, ten pokoj mi praňte a
večnú spomienku na mňa si vo svojich srdciach
zachovajte.*27. apríla 2006 sme si pripomenuli 5. výročie, čo
nás navždy opustil náš drahý a milovaný manžel,
otec a starý otec**JOZEF DRIENKO.**S láskou spomínajú manželka, synovia Dušan
a Peter s rodinami a ostatná rodina.*Cez bránu cintorína vchádzam k Tvojmu hrobu,
mama. Prichádzam, tichú modlitbu sa modlím...
Postojím a spomínam na Tvoju lásku, dobrotu, na
Tvoje pracovité ruky. Na Tvoj životný príklad, ktorý
si nám dala. Tak náhle odišla duša Tvoja, že nestihli
sme Ti povedať: „Zbohom buď naša dobrá mama“*Dňa 24. apríla 2006 uplynú 10 rokov, čo nás navždy opustila naša
milovaná maminka**ALENA TÍLESCHOVÁ rod. Švecová.**S láskou spomínajú deti Heidy, zať Marek a deti Dianka a Marek, Dana,
Eva, Alena. Veľmi nám chýbaš, nikdy na Teba nezapudneme.13. mája tohto roku uplynú rok od poslednej rozlúčky s našou milova-
nou**JANOU KELEMENTOVOU.**Spomíname na Teba.
Manžel, syn, dcéra s priateľom Michalom a ostatná rodina.*To, že sa rana zahojí, je len klamné zdanie.
V srdci nám bolesť zostala a tiché spomínanie.*

Ďakujem všetkým, ktorí nezabudli a spomínajú spolu s nami na

PETRA ŽABKU,ktorý nás pred rokom opustil. Nezomrel ten, kto v srdci ostáva.
Peťo chýbaš nám.

Smútiaca rodina

*Rok prešiel ako voda, čo nás navždy opustil man-
žel a brat***MIROSLAV ŽIARNY.**Ďakujem za prejavenú sústrasť a slová útechy
poskytnuté po jeho odchode.

Manželka Jarmila s rodinou

Pozvánka

Mesto Kremnica Vás pozýva

na divadelné predstavenie v troch dejstvách
„Kráľovstvo za vraha, alebo vlastenci z mesta YO“,
ktorú Vám zahrá divadelný súbor

Pomníkové divadlo

z Hliníka nad Hronom.

Predstavenie sa uskutoční

dňa 13. mája 2006 (sobota) o 18.00 h

vo veľkej sále MsKS.

Vstupné 20.- Sk.

Vhodné pre dospelých a mládež nad 15 rokov.

MESTSKÁ POLÍCIA INFORMUJE

V mesiaci marec 2006 znamenala MsP 77 udalostí. Za toto obdobie bolo MsP riešených 86 priestupkov. Z tohto počtu bolo vyriešených dohovorom 24 priestupkov, v blokovom konaní bolo vyriešených zatiaľ 35 priestupkov, v stave objasňovania je 20 priestupkov, 3 priestupky boli odoslané na ďalšie prejednanie iným orgánom a 4 priestupky boli uložené záznamom. Na základe oznámenia občanov bolo uskutočnených 49 zásahov.

Jarná únava

Jarná únava patrí k tomuto obdobiu ako konvalinky a všetci ju dôverne poznajú.

Dňa 2.3.2006 si pedagogickí pracovníci I. ZŠ všimli, že štvorica ich žiakov znáša toto „jarné“ zaťaženie akosi horšie. Motorika a reflexy však vzbudili podozrenie, že vo veci je niečo iné, ako jarná únava a nedostatok vitamínov. Privolaná hliadka MsP v spolupráci s hliadkou OOPZ podrobila „unavenú štvoricu“ dychovej skúške. Skutočnosti však nakoniec vyvrátili pôvodnú diagnózu, Igor P. - 1 promile, Martina R. - 0,9 promile, Miroslav E. - 0,5 promile a Adam K. - 0,4 promile alkoholu v krvi. Zlá voľba vitamínov zapríčinila, že vec nepatrí k doktorovi, ale zostane v riešení MsP v Kremnici.

Telefónna búdka v obývačke

Spoločnosť T-Com prinesie zákazníkovi nové volacie programy. Takmer všetky podmienky sa javili Štefanovi Z. a Božene V. ideálne, avšak myšlienka vlastníť verejný telefónny aparát a mať ho len pre seba bola veľmi silná. Dňa 6.3.2006 sa pár odhodlal a podnikol prvé kroky k splneniu svojho sna. Keďže niekde sa začať musí a v presvedčení, že nekonajú nič zlé, zobrali dvere z verejného telefónneho aparátu pri železničnej stanici. Bohužiaľ ich sen sa nepodarilo naplniť, pretože boli zastavení hliadkou MsP, ktorá pre ich plán pochoptenie nemala. Boli konfrontovaní s podstatou priestupku a vec je v riešení MsP v Kremnici. *Mgr. R. Brhlík, náčelník MsP*

APRINT s. r. o.
TLAČIAREŇ PRE VÁS

ŠOLTÉSOVEJ 19, 965 01 ŽIAR NAD HRONOM
TEL./FAX: 045-672 3209
E-MAIL: aprint@stonline.sk, lazar@aprintzh.sk

X plnofarebná ofsetová tlač (A2)
hospodárske tlačivá • vizitky • noviny • knihy • trhacie bloky
letáky • brožúry • katalógy ...

X tampónová potlač reklamných predmetov
perá • diare • zapalovače • metre ...

X kalendáre
nástenné • stolové • vreckové

X laminovanie
za tepla • za studena (do formátu A3)

INZERCIA

PONUKA OBCE HORNÁ VES

Obec Horná Ves ponúka na rodinné a komerčné akcie, akcie občianskych združení a politických strán priestory kultúrneho domu a to:

- banketovú miestnosť (do 20 osôb)
 - veľkú sálu (do 140 osôb)
- „kasíno“ s krbom (do 30 osôb),
za ceny odsúhlasené obecným zastupiteľstvom.

INZERCIA

Záujemca si môže prostredníctvom obecného úradu v Hornej Vsi objednať u súkromného podnikateľa stravovanie so stolovaním podľa dohody. Informáciu o cenách za prenájom záujemci dostanú osobne alebo telefonicky na č. 045/6742518.

ODKAZY REDAKCIE

Texty neprešli jazykovou a štylistickou úpravou. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Obsahová stránka článkov sa nemusí stotožňovať s názorom členov redakčnej rady.

Uzávierka júnového čísla Kremnických novín bude 16. 5. 2006.

Redakcia Kremnických novín si vyhradzuje právo články krátiť, prípadne neuverejniť. Príspevky doručené po uzávierke nebudú uverejnené. Pisateľov zároveň prosíme o uvedenie autora článku. Vaše príspevky radi prijímame na MsÚ kanc.č. 27, v skrinke nápadov v Trafike a na MsÚ, alebo e - mailom. Ďakujeme. *Redakcia KN*

Riadková inzercia

Predám starší klavír. Pri rýchlym jednaní dobrá cena.

tel.: 0915 805 359

Kúpim garsónku alebo 1 izbový byt v osobnom vlastníctve.

tel.: 0902 858 205

Predám 10 árovú záhradu s chatkou v Kremnici na Zlatej ulici.

tel.: 045/ 6 742 478 po 19.00 h

PROFIREAL

ProfiPôžička

- od 6 000 Sk
- bez ručiteľa
- rýchlo a na čokoľvek

Pôžičky pre zamestnancov, dôchodcov aj podnikateľov.

Viac informácií:

0907 142 893
0907 633 093

Inzercia

KLUBOVÉ LISTY

Vďaka Mestu Kremnica Vám ponúkame prehľad činnosti Klubu dôchodcov za obdobie od decembra 2005 do apríla 2006. Súčasťou prehľadu je aj plán činnosti pre rok 2006. Veríme, že využijete možnosť zúčastniť sa pripravovaných podujatí a prežiť tak v kruhu známych a priateľov pekné chvíle.

VÝROČNÁ ČLENSKÁ SCHÔDZA

Klubu dôchodcov sa konala dňa 20.03.2006. Klubová rada ďakuje všetkým prítomným, hosťom a členom za účasť.

Túto schôdzu spestril klubový spevácky krúžok pod vedením p. Zöldyovej, ktorá vedie už 15. rok. Bolo jej za túto činnosť poďakované kvietkom. Zvlášť chcem poďakovať za mimoriadne pekné – zábavné vystúpenie detí zo Základnej školy na Ul. P. Križku. Vďaka patrí nielen deťom, ale aj učiteľom, ktorí tento program pripravili. Prítomným členom sa veľmi páčil a nejedni si tam našiel i vnúča.

PLÁN ČINNOSTI NA II. POLROK 2006:

AUGUST	- koncom mesiaca výlet s vnúčatami opekanie
SEPTEMBER	- pokračovanie záujmových krúžkov
- rozlúčka s letom pri grilovaných kuriatkach
a živej hudbe v Klubovej záhrade
- návšteva divadla
OKTÓBER	- zájazd do Poľska
- rybacie hody
- beseda s lekárom
- zabezpečenie čečiny
NOVEMBER	- spomienka na zosnulých členov KD
- Katarínska zábava
- posedenie pri čaji a dobrom vtipе (chystajte si ich už teraz)
DECEMBER	- kultúrne posedenie s pracovníkom Mestskej knižnice
- ukážka vianočných ikeban
- kapustnica pre osamelých

Toto je tak v kocke plán na jesenné obdobie a zimu. Presné informácie budú vyvesené v skrinke pri parkovisku Jeleň, kde bude i prípadné doplnenie programu. Zároveň v mene klubovej rady chcem zapriať všetkým členom a ich rodinám príjemné prežitie letných mesiacov. S Klubovými listami sa stretne už len v jeseni. Ak zažijete niečo zaujímavé cez leto, dajte to na papier, prípadne fotku. Doneste do Klubu a uverejníme zážitky, postrehy a podobne.

Klubová rada

POLSKO

Zájazd do Solnej bane WIELICZKA sa ruší pre minimálny záujem. Pripravujeme zájazd do JABLONKY na trhy dňa 24. 05. 2006 – streda.

Odchod z parkoviska Jeleň o 05.00 h.

Cena zájazdu je 200,-Sk.

Tešíme sa na Vašu účasť.

Prihlásiť sa môžete do 19. 5. 2006 v Klube dôchodcov.

VALENTÍN V KLUBE DOCHODCOV

V pondelok 13. februára Klub dôchodcov žil v duchu sv. Valentína. Zaspomínali sme si na nultý Valentín, ktorý nám pripravila pred dvoma rokmi pani Margitka Sekerešová, vedúca krúžku šikovných rúk. Darovala nám malé srdiečka, bolo to pre nás neobyčajne milé. A tak sme sa zišli na sv. Valentína aj vlani. No a tohto roku sa mi zdá, že stretnutia v tomto duchu sa stali v našom klube zvykom. A to veľmi pekným. Hoci máme medzi členmi pánov len ako šafranov, o to príkladnejšie sa nám venovali. Ponúkali nás kávou, pudingom a pridali i prípitok s vareným vínom. Týmto im ďakujem, za všetky prítomné členky, aj za malé čokoládové srdiečka. Veľmi si cením i fakt, že sa naši členovia majú vôľu stretávať. Bolo to vidieť i v pondelok, ako si vedia nájsť spoločnú reč, ktorá prehlušila i zvuk magnetofónu. Všetkým našim členom želám veľa zdravia, aby sme sa ešte veľa rokov mohli takto spolu stretávať.

Libuša Daubnerová

KLUBOVÉ LISTY

FAŠIANGY

Síce sa vraciam o nejaké to časové obdobie späť, ale chcela by som s o tomto peknom – zábavnom čase zmieniť. Fašiangy, obdobie lúčenia sa so zimou, u nás poznáme vyše 1000 rokov. Už vtedy sa naši predkovia lúčili so zimou spevom, tancom, stoly sa prehýbali jedlom. Toto lúčenie nemá pevný termín, závisí od fázy mesiaca, ale „škaredú“ stredu – popolcovú, ktorou sa fašiangy končia, snáď pozná každý. Fašiangy patria medzi kultúrne zvyky Slovákov. Pod týmto slovom si vybavíme veselosť, masky, karnevaly, rôzne povere, ale i vôňu šišiek.

Ani my v Klube dôchodcov sme nezabudli na tento zvyk. Posledný fašiangový piatok sme pre našich členov a ich priateľov usporiadali zábavu. Podľa slov prítomných sa vydarila, boli sme ako jedna rodina. Každý zabudol na svoje starosti a trápenie. Pri dobrej hudbe sa zabudlo aj na boľavé kĺby, ktoré síce chceli ukázať svoju silu, ale dobrá nálada bola silnejšia a zahanbené kĺby museli ustúpiť. Pár hodín pred polnocou „vbehli“ na parket masky. Bolo naozaj veselo. Aj starší ľudia sa vedia zabaviť. Každý, kto dal prednosť pohodlnému kreslu, môže ľutovať, že neprišiel zaspomínať na roky mladosti a duševne sa omladiť.

Fialová Olga

NOVÝ KRÚŽOK KLUBU DOCHODCOV

Vo februári tohto roku sme otvorili krúžok spoločenského tanca. Kto by mal o tento krúžok záujem, môže sa ešte prihlásiť. Príďte medzi nás, aj manželské či priateľské páry. Tí, čo chodíme, máme radosť z pohybu pri hudbe a duševný oddych. A teraz pár slov o tanci s PhDr. J. Cupákom.

TANEC

Je svalová činnosť, pohyb so zážitkami príjemného citového vzrušenia a radosti. Tanec a úsmev k sebe patria ako siamske dvojčičky, pôsobia liečivo na dušu. Rytmus vyzýva k pohybu a hudba zlepšuje náladu, odplavuje smútok, zlepšuje spánok. Dotyky pri tanci dovoľujú vyjadriť vzťah a city. Správne držanie tela pri tanci predchádza bolestiam v driekovej chrbtici. Tanečný pohyb prirodzene zaťažuje, a tak posiluje svalstvo okolo chrbtice a uvoľňuje napínanie svaly. Tak zmierňuje bolesti v kĺboch, v chrbtici, spevňuje kosti, zvyšuje rozsah pohybov. Pohybom pri tanci vznikajú „hormóny šťastia“ prinášajúce radosť. Tancom zlepšujeme koordináciu pohybov a tie sú istejšie, pružnejšie, ľahšie. Zameraním pozornosti na spoluprácu horných a dolných končatín pri správnom držaní tela podporujeme činnosť mozgu, zlepšujeme náladu i poznávacie schopnosti.

TANEČNÝ POHYB SPÁJA VNÚTORNÝ A VONKAJŠÍ SVET HARMONIZUJE TELO A DUCHA VO VZŤAHU K SEBE:

Tanec môže meniť úroveň vedomia, zlepšuje porozumenie sebe, svojmu telu, jeho potrebám. Zvyšuje sebadôveru a sebaistotu. Dovoľuje negatívnu agresívnu energiu pretaviť kultúrne na oživenie radosti zo života. Dovoľuje plnšie prežívať vlastnú existenciu.

VO VZŤAHU K DRUHÝM:

Dovoľuje vykročiť zo samoty do spoločnosti, uľahčuje porozumenie bez slov, prináša potešenie z prijímania v spoločnosti, rozpúšťa strnulosť, upokojuje myseľ, oživuje záujmy.

FOTO: KD

POSEDENIE S POLÍCIOU

20. februára sme mali v Klube dôchodcov hosťa, náčelníka Mestskej polície v Kremnici p. Mgr. Brhlíka. Na začiatku posedenia hovorili, ako sa brániť a neuveriť podvodníkom, ktorí pod nejakou falošnou zámienkou chcú vniknúť do domu alebo bytu. Potom bola voľná debata. Dávali sme mu rôzne otázky, na ktoré odpovedal. Bolo to poučné posedenie, len škoda, že nás členov príde na podobné podujatia pomerne málo. Klubová rada sa snaží zabezpečiť posedenia na rôzne zaujímavé a náučné témy. My členovia by sme sa mali viac o ne zaujímať.

A. Kollárová

DIAGNOSTIKA ZDRAVOTNÉHO STAVU

Dňa 03.04.2006 boli v našom Klube dôchodcov pracovníci z oblasti vnútornej a vonkajšej výživy zo Žiaru nad Hronom, kde sa naši členovia dozvedeli o svojom momentálnom zdravotnom stave. O tento druh diagnostiky prejavili členovia mimoriadny záujem. Do budúcnosti chceme toto vyšetrenie zopakovať.

Klubová rada

VEĽKONOČNÉ IKEBANY

Popoludňajšie hodiny dňa 03.04.2006 sme využili na prípravu nálady k veľkonočným sviatkom s p. Pittnerovou Gabikou, ktorá nám prišla ukázať rôzne druhy výzdoby bytu k jarným sviatkom. Robenie kvetinovej výzdoby, ako aj zdobenie vajčiek voskovou technikou. Vyskúšali si ju i niektoré prítomné členky.

Klubová rada

ROZŠÍRENÁ PRACOVNÁ PORADA

Dňa 20. 4. 2006 navštívili náš klub členovia výboru Klubu dôchodcov z Turčianskych Teplíc. Na spoločnej klubovej rade sme si vzájomne vymenili svoje skúsenosti. Dohodli sme si spoločný výlet do Strednej Európy a okolia. Svoju účasť nám prisľúbili na našom posedení pri guláši a nás zase pozvali na ich posedenie do Bartošky pri Turčianskych Tepliciach – Čremošné. Radi by sme oživilí naše staré priateľské styky, ktoré v minulosti prekvitali, no potom mierne ochabli. Spoločné posedenie sme im spestrili návštevou výstavy k 45. výročiu Veľkonočného vajca v Mestskom kultúrnom stredisku. Naši priatelia boli týmto podujatím veľmi milo prekvapení. Doteraz z neho videli len úryvky v televízii, a až na výstave si vlastne uvedomili, koľko je v ňom zábavy a aké má veľké množstvo priaznivcov.

O. Fialová

Venované všetkým mamkám

Mesto Kremnica, MO Matice slovenskej a žiaci kremnických škôl,
Vás pri príležitosti Dňa matiek srdečne pozývajú
na kultúrny program, ktorý sa uskutoční
dňa 16. mája 2006 o 16.00 hod.
vo veľkej sále Mestského kultúrneho strediska.

Všetci, nielen naše zlaté mamky a babičky, ste srdečne vítaní.
Spravme si spoločne z obyčajného dňa deň sviatočný.

V tejto prílohe uverejňujeme časť súťažných príspevkov čitateľov Kremnických novín, ktorí sa zapojili do súťaže vyhlásenej Zborom pre občianske zariadenia pri Mestskom úrade v Kremnici. Za všetky Vaše príspevky ďakujeme.
Ľ. Négerová

Mamkin odkaz

Teplo mamkiných rúk
cítim ešte i teraz.
Schúlená pri nej
počúvam krásne rozprávky.
Rozprávala nám ich
s láskou pred spaním,
načúval jej i Mesiac.

Cez letné večery
voňali agáty.
Bola som očarená
z tej pohody a bájí.
V tých chvíľach
od šťastia som chcela zastaviť
naše staré hodiny.

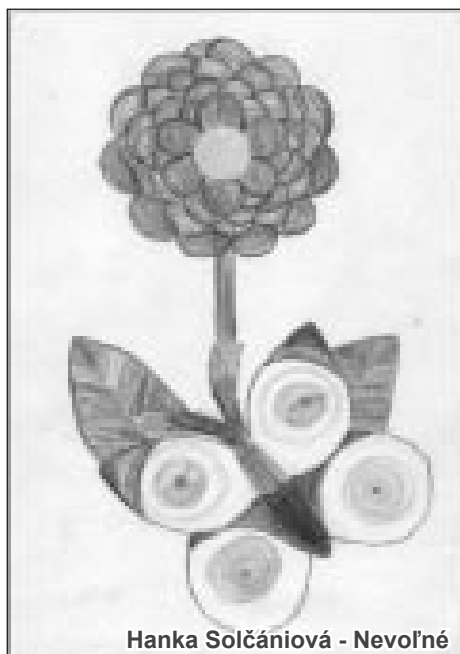
Koľkokrát odvtedy
vtáci odleteli!
Koľkokrát
spálil mráz chryzantémy...
Mamka moja,
Váš odkaz je v nás
navždy uložený.

Jozefína Zobeková

Mamičke

Mám veľmi rád jednu lásku na svete,
všetci iste hneď razom uhádnete,
je to moja premilená mamička,
veď ona je tá najdrahšia dušička.
Všetko nám dá, stále myslí len na nás,
celý život obetuje len pre nás,
koľko nocí ona pre nás nespala,
koľko slzí už pre nás vyplakala.
To nik nevie, iba ona jediná,
naša drahá mamulienka milená.

*František Príhoda, starší
(venoval mamke na vlastnej svadbe)*

Hanka Solčániová - Nevoľné

Mamina

Na začiatku som ju mala
len pre seba samú.
Neskôr som sa hnevala na bratov,
že mi berú mamu.

Postupom času som však zistila,
že život nie je len myslenie na seba.

Pravda je, čo staré príslovie hovorí,
že láska sa delením násobí.

To všetko som každým dňom zistila,
keď nám mama lásku dávala.

A nie len pohladením a dobrým
slovom,
či v rozprávkach rozprávaných
podvečerom.

Ale aj pokarhaním prísny,
aby nás život nevyviedol z cesty.

Nakoniec len vec jednoduchá:
„Vďaka Ti, mama!“
Tvoje dieťa.

Jana Pajerská, 8. B, ZŠ Ul.P. Križku

Venované všetkým mamkám

Moja mama

Moja milá mamička
je ako tá včelička.
Varí, pečie, pracuje,
vždy sa na nás usmeje.

Každé ráno zobudí ma,
pohladká ma, pobožká ma.
Pošepne mi do uška:
„Vstávaj, milá spachtoška.“

Keď napečie koláčik,
chutí ako obláčik.
Múdra, pekná, milučká,
to je moja mamička.

Kristína Slašťanová, 6. B, ZŠ Ul.P.Križku

Moja mama

Nemala školu vysokú,
lež dušu mala čistú krišťálovú.
Nemala preliv vo vlasoch,
ale lásku rozdávala nám deťom.

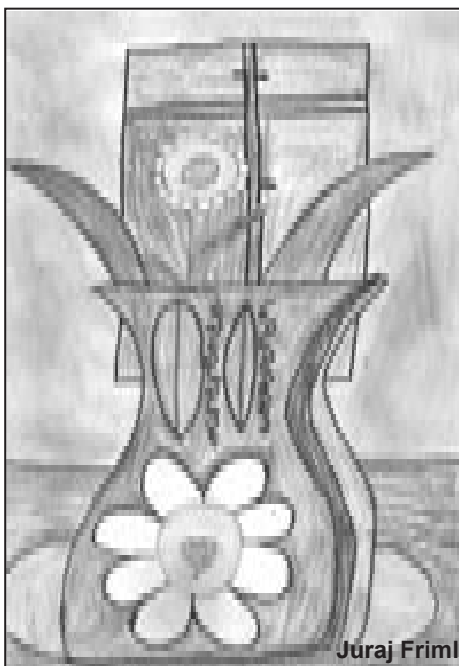
Čo bolo treba urobiť – to vedela,
čo bolo treba povedať – vždy premyslela,
nikdy nás deti nebila,
do života nás správne pripravila.

„Nebudte nikdy lakomí,
drzí a sebavedomí,
prácou sa žijte poctivo,
vážte si život, žite ho dôstojne a zdvorilo“.

Jej ruky boli zrobené,
vlasý striebrom pretkané,
ako vdova, bez cudzej pomoci,
v zdraví, ale aj v ťažkosti
prežívala život svoj.

My vďační sme jej za život,
za lásku, šťastie, za pokoj.
Často si na ňu spomíname,
v myšliach jej úctu vzdávame.

Matilda Olbrichtová

Slniečny lúč

Zanedlho príde opäť teplá jar...
Čas krehkých snežienok, liečivého
podbeľu, voňavých fialiek i nežných
sedmokrás.
Končí obdobie mrazivých nocí a chladných
vetrov.
Nastal Slnovrat a s ním jarný vánok
vlieva miazgu nového kolobehu života
do letokruhov stromov i do našich mysli –
do našich žíl...

Jarný dážď zmyje zimný prach i slané
slzy z ciest,
ovlaží vysušené pery na kôre stromov,
vietor pohladí zelený koberec lúkam a
záhradám povyšíva nové zásterky.

Lastovičky ďakujú vesne za každý hrejivý
lúč
a prosia slnko, aby ešte nezašlo za obzor.
V mysli im závidím ich voľnosť i veselosť
a verím, že slnečný lúč bude na svitaní
môj.
Ak budeš stáť pri mne, ten vedľa neho
môže byť aj tvoj...
Každý ďalší snáď môže patriť aj
Vám...

Lubica Négerová

Mama

Moja mama je tá najlepšia, najkrajšia
a najmúdrejšia osoba na svete.
Vždy, keď som mal ťažkosti, pomohla
si mi a rozveselila si ma. Keď som
plakal ja, plakala si so mnou.

Mám ťa veľmi rád. Aj keď som bol
niekedy neposlušný, vyhrešila si ma a
všetko sa obrátilo k lepšiemu. Rád by
som sa Ti ospravedlnil za niektoré veci,
ktoré som Ti spôsobil.

Chcel by som Ti tú lásku, čo mi dávaš
celý život, vynahradiť tým, že budem
poslušný, pomáhať ti a dobre sa učiť,
aby si jedného dňa bola na mňa hrdá.

„Mama“, si pre mňa láska sama.

Najkrajšie slovo pre mňa je slovo
„mama“.

Si moja ochrankyňa, si moja búťľavá
vrba, si moje slnko žiarivé, si moja is-
tota.

Chcel by som zastaviť čas, aby sme boli
stále spolu, aby som bol stále dieťaťom
a Ty moja obetavá matka. „Mami, ďa-
kujem, že si!“

Jakub Urbílik, žiak 8. B, ZŠ Ul.P.Križku

Terézia Madudová - H.Ves

Zlatý projekt Kremnica

Rozsah hodnotenia a časový harmonogram

Mesto Kremnica dostalo z Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky Rozsah hodnotenia a časový harmonogram predkladania jednotlivých štúdií vplyvov na životné prostredie pre navrhovateľa Tournigan Gold Corporation. Uvedený materiál je Mesto povinné prezentovať verejnosti spôsobom obvyklým. Táto príloha KN Vám prináša jeho plné znenie.

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky
812 35 Bratislava, Námestie Ľudovíta Štúra 1**

Rozsah hodnotenia a časový harmonogram

určený podľa § 12 zákona

NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie pre hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti „Zlatý projekt Kremnica“

Navrhovateľ, Tournigan Gold Corporation, so sídlom vo Vancouveri (Kanada), zastúpený dcérskou spoločnosťou Kremnica GOLD, a.s., so sídlom v Banskej Bystrici, predložil Ministerstvu životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“) podľa § 7 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zámer činnosti „Zlatý projekt Kremnica“ na posúdenie podľa zákona.

Po preštudovaní predloženého zámeru, s prihliadnutím na doručené stanoviská MŽP SR v spolupráci s príslušným orgánom a povoľujúcimi orgánmi a po prerokovaní s navrhovateľom určuje v podľa § 12 ods. 2 a 3 zákona nasledovný rozsah hodnotenia:

1. VARIANTY PRE ĎALŠIE HODNOTENIE

Pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti „Zlatý projekt Kremnica“ sa určujú okrem dôkladného zhodnotenia nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neuskutočnila) aj nasledovné varianty:

A. Lokálne varianty

a) Lokálne varianty úpravárenského závodu a odvalu hlušiny

Pre podrobné hodnotenia sa určujú varianty 1 a 2 uvedené v zámere (strana 24 a grafická príloha 3), prípadne ich modifikácia v rámci daného katastrálneho územia.

b) Lokálne varianty odkaliska

Pre podrobné hodnotenie sa určujú z variantov umiestnenia odkaliska (tabuľka 5 na strane 29 a grafická príloha 3 zámeru) nasledovné varianty umiestnenia odkaliska, prípadne ich modifikácia v rámci daného katastrálneho územia :

Kunešov (variant)

Kopernica - východ (variant 4, subvariant B)

Úkladný jarok (variant 5, subvariant B)

B. Varianty technológie úpravy

a) Varianty extrakcie úžitkovej zložky

Pre podrobné hodnotenie sa určujú nasledovné varianty suroviny – tzn. Extrakcie drahých kovov z rudy:

- gravitačná technológia,
- flotačná technológia,
- extrakcia - kyanidové lúhovanie - lúhovanie tiosulfátom

- kombinácia horeuvedených metód.

b) Varianty odstránenia toxických účinkov kalu po kyanidovom lúhovaní

Pre podrobné hodnotenie sa určujú nasledovné varianty:

- SO₂ / Air (INCO),
- SO₂ / Air (NORANDA),
- neutralizácia kyanidov peroxidom vodíka.

Všetky uvedené technológie extrakcie úžitkovej zložky, ako aj odstránenia toxických účinkov kyanidov, budú posúdené z hľadiska účinnosti, environmentálnej prijateľnosti a BAT z hľadiska vplyvov na životné prostredie a zdravie človeka.

V prípade použitia kyanidov v úpravárenskom procese, postupovať v súlade nedávno odsúhlasenou legislatívnou normou v Európskej únii - EU Mine Waste Directive (Directive of the European Parliament nad of the Council on the management of waste from extractive industries and amending Directive 2004/35/EC), ktorá vyžaduje použiť najefektívnejšiu metódu odstránenia toxických účinkov kyanidov tak, aby zbytkové koncentrácie boli čo najnižšie pod určenou hranicou.

Pokiaľ sa podarí v priebehu tvorby správy o hodnotení nájsť ďalší, environmentálne výhodnejší variant technológie úpravy, bude ho možné v správe o hodnotení posúdiť.

2. ROZSAH HODNOTENIA URČENÝCH VARIANTOV

2.1 Všeobecné podmienky

2.1.1. Navrhovateľ zabezpečí vypracovanie správy o hodnotení. Vzhľadom na povahu a rozsah navrhovanej činnosti a jej lokalizáciu je potrebné, aby správa o hodnotení obsahovala rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 3 zákona, primerane charakteru a rozsahu navrhovanej činnosti. V správe o hodnotení posúdiť i možné vplyvy navrhovanej činnosti presahujúce hranice.

2.1.2. Pre hodnotenie navrhovanej činnosti sa stanovuje časový harmonogram tak, ako je uvedené v zámere, tzn. ukončiť proces posudzovania do 31.12. 2007 s tým, že správa o hodnotení by mala byť predložená na MŽP SR v polovici roka 2007. Pokiaľ by nebolo možné uvedený časový harmonogram dodržať, navrhovateľ písomne požiada o jeho predĺženie s tým, že uvedie opodstatnené dôvody predĺženia.

2.1.3. Navrhovateľ doručí MŽP SR, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, kompletnú správu o hodno-

tení a závěrečného zhrnutí v počte, ktorý bude upresnený pred finalizáciou správy o hodnotení. Spolu s písomným vyhotovením správy o hodnotení je potrebné predložiť 1 x kompletnú správu o hodnotení na elektronickom nosiči. S ohľadom na skutočnosť, že proces posudzovania prebieha aj podľa ustanovení Dohovoru o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (ESPOO Dohovor), je potrebné predložiť na MŽP SR aj minimálne jeden exemplár správy o hodnotení v anglickom jazyku (v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči), prípadne zabezpečiť jej preklad do maďarského jazyka.

2.2. Špecifické požiadavky

Zo stanovísk doručených k zámeru a z návrhov uvedených v zámere, vyplynula potreba v správe o hodnotení podrobnejšie rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiacich s navrhovanou činnosťou:

- 2.2.1. Pre všetky varianty technologických postupov doložiť BAT technológie a porovnať ich využitie vo svete.
- 2.2.2. Spracovať vodnú bilanciю posudzovania územia (súčasný stav, stav počas ťažby a úpravy suroviny), vrátane bilancie potenciálnych znečisťujúcich látok a návrh nakladania s vodami s cieľom eliminovať alebo minimalizovať vplyvy činnosti na kvalitu povrchovej vody pre každý navrhovaný variant technológie úpravy suroviny.
- 2.2.3. Pri identifikovaní vplyvov klásť dôraz na všetky aktivity v regióne (záhradkárske oblasti, turistické chodníky, miesta pre rekreáciu a oddych, poľovné revíry....).
- 2.2.4. Vypracovať imisno-emisnú (rozptylovú) štúdiu a vyhodnotiť vplyv ťažby, prepravných rás úpravárenského závodu na ovzdušie, vrátane zdravia obyvateľstva a bioty.
- 2.2.5. Zhodnotiť vplyv navrhovanej činnosti na rozvoj turistického ruchu v regióne zo strednodobého a dlhodobého hľadiska.
- 2.2.6. Vypracovať socio-ekonomickú analýzu pre krátkodobé a dlhodobé dopady navrhovanej činnosti na rozvoj mesta a obyvateľstvo celého dotknutého okolia.
- 2.2.7. Pri spracovávaní správy o hodnotení vychádzať z aktuálneho výpočtu zásob (množstva a kvality) ložiska schváleného Komisiou pre klasifikáciu zásob výhradných ložísk SR, doložený geologickou mapou, spolu so severojužným a východozápadným rezom ložiska s vyznačením dôležitých ložiskových fenoménov (ohraničením ložiska, bloky zásob, vyznačenie produktívnych horninových litotypov, realizované vrty v rámci podrobného prieskumu, tektonika, škodlivé a nevyužiteľné zložky).
- 2.2.8. Pri hodnotení vplyvov navrhovanej činnosti vychádzať z aktuálnych poznatkov o poddolovaných územiach, tektonických pomeroch, seizmicity dotknutého územia a posúdiť vplyv navrhovanej činnosti na tieto faktory.
- 2.2.9. Uviesť spôsob nakladania so sprievodne vyťaženými prvkami (ortuť, arzén, antimón) a posúdiť ich vplyv na prírodné prostredie a zdravie človeka a v prípade potreby navrhnúť opatrenia na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia.
- 2.2.10. Uviesť spôsob a posúdiť vplyv dopravy a uskladňovania chemikálií potrebných na úpravy surovi-

ny, vrátane navrhovaných technických parametrov technologických celkov, najmä potrubí, počas celej prevádzky.

- 2.2.11. Uviesť druh, množstvo a spôsob používania výbušnín a posúdiť ich vplyv na životné prostredie.
- 2.2.12. Uviesť koncentrácie chemikálií v odkalisku, spôsob dotácie vodou, vrátane kvantitatívneho pomeru vody v odkalisku počas prevádzky a po jej ukončení.
- 2.2.13. Pre všetky varianty navrhovaných odkalísk zhodnotiť vplyv na jednotlivé zložky životného prostredia s dôrazom na vplyv v prípade havárie na podzemné a povrchové vody.
- 2.2.14. Navrhnuť riešenie likvidácie banských vôd, najmä v ťažobnej jame, a zhodnotiť vplyv na banské vody v dedičných štôľňach.
- 2.2.15. Pri zhodnotení vplyvu banskej a úpravárenskej činnosti na podzemné vody klásť dôraz na hodnotenie vplyvu na termálne a minerálne zdroje podzemných vôd v dotknutom regióne.
- 2.2.16. Vyhodnotiť vplyv navrhovanej činnosti na dotknuté územia v prípade privalových dažďov a povodňových situácií.
- 2.2.17. Detailne vyhodnotiť zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu.
- 2.2.18. V prípade záberu lesných pozemkov mať na zreteli ustanovenia § 5 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch.
- 2.2.19. Vyhodnotiť vplyvy navrhovanej činnosti na priaznivý stav biotopov chránených druhov rastlín a chránených druhov živočíchov s dôrazom na činnosti, ktoré môžu poškodiť alebo zničiť biotop v predmetnom území.
- 2.2.20. Odpadové hospodárstvo riešiť v súlade so smerovaním nakladania s odpadmi v POH SR a Banskobystrického kraja, s dôrazom na nakladanie s nebezpečnými odpadmi, a zároveň mať na zreteli Smernicu Európskeho parlamentu a Rady o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu.
- 2.2.21. Detailne aktualizovať informácie o pamiatkovo chránených územiach a národných kultúrnych pamiatkach s následným komplexným vyhodnotením vplyvu navrhovanej činnosti na všetky dotknuté pamiatky vrátane návrhov opatrení na elimináciu negatívnych vplyvov
- 2.2.22. Vypracovať štúdiu (model) vplyvov rozpojovacích prác (trhacích prác) na dotknuté receptory.
- 2.2.23. Vypracovať hlukovú štúdiu a vyhodnotiť vplyv hluku, vibrácií a otrasov z ťažby a dopravy suroviny na dotknuté obytné zóny.
- 2.2.24. Vykonať komplexné hodnotenie zdravotných a environmentálnych rizík navrhovanej činnosti na dotknuté obyvateľstvo a ekosystémy.
- 2.2.25. Detailne riešiť spôsob a umiestnenie odvalov hlušiny z ťažby.
- 2.2.26. Pri hodnotení vplyvov mať na zreteli navrhovanú rýchlostnú komunikáciu sever - juh (Poľsko - Maďarsko).
- 2.2.27. Uviesť spôsob rekultivácie územia po ťažbe, vrátane hlušiny a odkaliska.
- 2.2.28. Pripraviť vizuálne (pohľadové) štúdie navrhovanej činnosti.
- 2.2.29. Do správy o hodnotení zapracovať pripomienky ma-

ďarskej strany, doručené dodatočne, a ktoré sú nedeliteľnou súčasťou tohto rozsahu hodnotenia.

2.2.30. Vyhodnotiť všetky pripomienky doručené k zámeru.

3. UPOZORNENIE

Podľa § 12 ods. 5 zákona je navrhovateľ povinný v spolupráci s dotknutou obcou bez zbytočného odkladu informovať vhodným spôsobom verejnosť o určenom rozsahu hodnotenia.

*Ing. Viera Husková,
riaditeľka odboru posudzovania vplyvov na ŽP*

Príloha:

Návrh na obsahové požiadavky ekologickej štúdie baníckej činnosti v Kremnici zaslaný Ministerstvom životného prostredia a vody Maďarskej republiky zo dňa 28.3. 2006 listom č. ENF/NPF/25/1/06.(5).

Návrh na obsahové požiadavky ekologickej štúdie baníckej činnosti v Kremnici

Dokumentácia štúdie ekologického vplyvu nech vyhovuje aj nasledujúcim požiadavkám uvedeným v medzinárodných právnych predpisoch:

- *Smernica číslo 96/82/ES o kontrole nebezpečí vážnych nehôd v súvislosti s nebezpečnými látkami (v ďalšom iba ako: Smernica Seveso II.)*
- *Helsinská dohoda o Cezhraničných vplyvoch priemyselných nehôd, ktorá vznikla v rámci Európskej hospodárskej komisie OSN (Dohoda o priemyselných nehodách)*

Dokumentácia štúdie vplyvu má analyzovať všetky činnosti, ktoré môžu vytvoriť potencionálny cezhraničný vplyv počas vybudovania, prevádzkovania a likvidácie.

Prosíme o upresnenie nasledujúcich:

1. Všeobecné informácie:

- 1.1. alternatívne spôsoby umiestnení počas prezentácie miesta inštalácie plánovaných individuálnych prevádzok (nádrž pre kal, hlušinová halda, technologické jednotky, atď.);
- 1.2. materiálová bilancia o použitých nebezpečných a jedovatých materiáloch;
- 1.3. popis tzv. „0“ (teda súčasného) stavu v súvislosti so stavom životného prostredia;
- 1.4. prezentácia hydrobiologického stavu a stavu kvality vody rieky Hron;
- 1.5. opätovné vyhodnotenie údajov (pokiaľ predtým boli preskúmané!) vzťahujúcich sa na koncentráciu ťažkých kovov, rozpustených látok, hodnoty pH, ako aj zlúčenín dusíka v údajoch kvality vody rieky Hron.

2. Technologické procesy:

2.1. prezentácia technologických riešení ohľadne spracovania rudy, ako aj narábania s kalmi, zdôvodnenie prednosti metódy, ktorá sa plánuje zaviesť oproti iným metódam, ďalej analýza, či riešenie vyhovuje BAT, prezentácia vzťahujúcich sa medzinárodných skúseností, referencií, pred-

všetkým v rámci Európy (s uvedením referenčných údajov aspoň dvoch podnikov s podobnou veľkosťou, ktoré fungujú s podobnou technológiou);

2.2. prezentácia charakteristických technicko-technologických prevádzkových parametrov prevádzkovania, prípadne prezentácia tých technických, organizačných (riadacích) riešení, ktoré slúžia prevencii vážnych priemyselných nehôd;

2.3. prezentácia plánovaných technických parametrov u tých častí, kde možno počítať s vytvorením vážnych nebezpečenstiev vzniku nehôd;

2.4. prezentácia plánu v súvislosti s kyanidovým manažmentom (spolu s narábaním s materiálmi kyanidového obsahu a odpadových vôd s kyanidovým obsahom nachádzajúcich sa v nádrži pre kal), s podrobnou analýzou metódy odstránenia kyanidu, limity, ktoré treba dodržať, vzťahujúce sa predpisy medzinárodnej regulácie, ako aj regulácie EU, ako aj či vyhovuje BAT.

3. Hospodárenie s odpadmi:

3.1. informácia o množstve odpadov (doplnená o bilanciu materiálov), o ich zložení, a ich spôsobe ďalšieho spracovania a prepravy;

3.2. informácia o spôsobe nakladania a umiestnenia hlušín a iných odpadov pochádzajúcich z baníckej činnosti, ako aj ďalšie nakladanie s nimi;

3.3. popis plánovaných riešení, opatrení počas inštalácie, uskutočnenia a opustenia prevádzky pre zníženie množstva a stupňa nebezpečnosti pravdepodobne vzniknutých odpadov, aby vzniknuté odpady sa využili v čo možno najväčšom pomere, ďalej zneškodnenie nepoužiteľného odpadu spôsobom vylučujúcim znečistenie životného prostredia;

3.4. prezentácia ďalšieho narábania so vzniknutým kalom;

3.5. určenie možnej odhadnuteľnej miery katastrofického odtoku kalov počas normálnej prevádzky, realizačný plán vhodnej katastrofickej nádrže s veľkosťou navrhnutej k tejto udalosti, ktorý tvorí integrovanú súčasť s kalovou nádržou, ktorá má s ním identické bezpečnostné požiadavky.

4. Prípadné ekologické vplyvy a ich zmiernenie spolu s vplyvmi presahujúcimi hranice:

4.1. prezentácia očakávaných vplyvov počas vybudovania, normálneho prevádzkovania v prípadoch prevádzkových porúch, ako aj počas ich likvidácie, modelovanie šírenia vplyvov - s dôrazom na prípadné vplyvy presahujúce hranice - ako aj prezentácia vplyvu na územie v mape;

4.2. analýza vplyvov vypustených vodných tokov na prijímajúce vodné toky, so zvláštnym ohľadom na ekologické riziká spôsobené nebezpečnými látkami;

4.3. informácia o zhode s predpismi EU a inými medzinárodnými predpismi počas čistenia technologických odpadových vôd, o spôsobe nakladania odtokových vôd kalovej nádrže, vymenovanie predpisov, ktoré sa musia dodržať;

4.4. analýza ohrozenia nadzemných a podzemných vôd dotknutých priamo a nepriamo v súvislosti s investíciou, predovšetkým so zreteľom na predpísané hospodárenie oblasti zberu vôd v zmysle Rámcovej smernice EU;

4.5. informácie o zložení materiálov, ktoré sa budú ukla-

dať na kalovej skládke (napr. kyanidy, koncentrácia ťažkých kovov, obsah vody, atď.);

4.6. prezentácia opatrení k zabráneniu toho, aby sa z kalovej nádrže a mimoriadnej nádrže cez podzemné vody dostali znečisťujúce látky (kyanid, ťažké kovy) do povrchových vôd (bezpečnostná izolácia dna a stien nádrží, prikrytie kalovej nádrže, bez podzemných vôd obsahujúcich a nebezpečné látky presakujúcich spod hrádze pomocou siete podzemných potrubí, ich priebežný monitoring a čistenie);

4.7. skúmanie množstva vôd prichádzajúcich do kalovej nádrže, prípadne mimoriadnej nádrže, prezentácia vplyvu týchto množstiev vôd na vodnú bilanciu, riešenie nezávislého odtoku dažďových vôd nezávisle od nádrže;

4.8. podrobná analýza možných ekologických vplyvov kalovej nádrže, hlušinových hald a skládok odpadu, prezentácia plánovanej technickej ochrany;

4.9. prezentácia plánovaných opatrení v súvislosti s prípadnou poruchou systému potrubí prevádzajúcich kal, na zamedzenie odtoku kalu, so zvláštnym zreteľom na zimnú prevádzku (napr. vytvorenie obložených odtokov pod rúrami ako rezerva, ako aj úsekovanie potrubí);

4.10. analýza prípadného ohrozenia dotknutých chránených prírodných oblastí z dôvodu uskutočnenia investície zohľadnením potencionálnych cezhraničných vplyvov, so zvláštnym zreteľom na oblasti prírodnej ochrany medzinárodného významu (Natura 2000, Ramsarské oblasti);

4.11. informácia o aplikácii plánovaných systémov pre riadenie ekológie počas vybudovania a prevádzkovania prevádzky.

5. Preskúmanie možných alternatív:

5.1. v prípade alternatívnych možnosti riešenia vplyvov na životné prostredie (s dôrazom na recykláciu technologickej vody), porovnanie s vplyvmi na životné prostredie plánovanej investície.

6. Monitoring:

6.1. prezentácia plánovaného systému ekologického monitoringu pre zaznamenanie základného stavu, na dobu prevádzky, ako aj na stav po ukončení prevádzky, so zvláštnym zreteľom vo vzťahu na stav vôd vo vodných nádržiach, ako aj podzemných vôd;

6.2. prezentácia údajov analýz TPH vzoriek vôd so zvláštnym zreteľom na použitie nafty používanej k výbuchom;

6.3. podrobná prezentácia plánovaného systému pre monitoring vodnej fauny a vodného rastlinstva rieky Hron (v prípade vodnej fauny s použitím testovacích organizmov používaných v eko-texikológii);

6.4. informácia o vybudovaní a mieste inštalácie monitorovacieho systému v súvislosti s pevnosťou hrádze;

6.5. prezentácia prístupnosti k údajom.

7. Mimoriadne udalosti (s očakávanou detailnosťou pre štúdium ekologického vplyvu):

7.1. podrobná analýza spôsobu transportu kyanidu v tuhom skupenstve, bezpečnostných požiadaviek prepravy a ďalších spôsobov využitia;

7.2. podrobná analýza bezpečnostných požiadaviek, ktoré treba dodržať v súvislosti s hrádzou kalovej nádrže, presný popis v súvislosti so štruktúrou plánovanej hrádze;

7.3. prezentácia potrebných technických požiadaviek počas stavby hrádze a prevádzkovania a záruky na ich dodržanie;

7.4. medzinárodne prijateľná a zabehnutá analýza rizík v súvislosti s mimoriadnymi udalosťami, vypracovaná pre všetky možné technické riešenia;

7.5. podrobná analýza plánovaných opatrení proti škodlivým vplyvom mimoriadneho počasia;

7.6. prezentácia plánovaných opatrení proti vplyvom prírodných katastrof (napr. zemetrasenie, povodeň, posuv pôdy);

7.7. informácie o plánovaných opatreniach v súvislosti s mimoriadnymi udalosťami so zvláštnym zreteľom na vplyvy, ktoré presahujú štátne hranice, predovšetkým na udalosti v súvislosti so znečistením vôd;

7.8. prezentácia plánu viacstupňového systému ochrany a odstránenia mimoriadnych udalostí;

7.9. prezentácia plánu opatrení v súvislosti s prevenciou a ochranou voči vplyvom vážnych priemyselných havárií;

7.10. identifikácia nebezpečenstiev vážnych priemyselných havárií v podniku s metódou prijateľnou v medzinárodnom meradle, určenie sledu udalostí havárií charakteristických pre podnik a analýza ich možných následkov;

7.11. prezentácia oznamovacieho poriadku, ktorú treba vytvoriť v prípade nehody kvôli odstráneniu prípadných škôd;

7.12. prezentácia alarmových, ochranných a odstraňovacích systémov slúžiacich na vykonávanie úloh v nebezpečných situáciách, ako aj ich riadiace infraštruktúry, ktorý slúži na ich odstránenie;

7.13. analýza účinkov prípadnej technickej havárie pomocou modelov šírenia;

7.14. vymenovanie tých predpisov a medzinárodných dohôd, ktorým treba vyhovieť počas vypracovania plánov pre likvidáciu škôd;

7.15. prezentácia balíka opatrení vzťahujúcich sa na prípady ekologických škôd, na ich odstránenie a kompenzáciu;

7.16. preukázanie ponuky poistenia na kompenzáciu pre náhradu škody v prípade znečistení vyplývajúcich z prípadnej technickej havárie;

7.17. preskúmanie možných scenárov pre náhradu škôd.

8. Ťažkosti:

8.1. vymenovanie nejasností a chýbajúcich prvkov v poznatkoch počas analýzy.

9. Opatrenia po opustení prevádzky:

9.1. prezentácia rekultivácie po uzatvorení bane.